

Ceres
étel-zsír
kókuszdióból
a legfinomabb a maga nemében.
GYÖRGY SCHICHT „Ceres” tápszerművek osztálya, Aussig E/m.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,
mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít. A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szeszoplok, májfoltok, bőrrákok, pattanások, kiütések s mindenemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenké meg fog győződni.

Legkedveltebb, legjobb háfestőszer a

MELANOGENE
fekete és barna színben.
Ezen kitiűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284
Ára 2 korona 80 fillér.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer, Arad.** Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer, Király-u. 12 és Andrásy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

FEJFAJÁS ELLEN FÉL PERCZ ANTI DOL
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN!

Roskopf-rendszer
frt 1.50

Svájci Roskopf-rendszer — frt 2.—
Arany-doblé (aranyhoz hasonló) — 2.25
Roskopf-patent — 3.50
Ezüst remont órák — 3.—
Kétős fedéllel — 4.—
Három csús fedéllel — 5.—
Omega-précis órák — 8.50
Maximéter-órák — 9.—
Schaffhauser-órák — 18.—
Ezüst páncél-órák — 1.—
14 kar. arany páncél-órák — 10.—
14 kar. arany órák — 8.—
14 kar. arany gyűrűk — 2.—

Verseny-ébredtő 19 cm. 1 frt.

Hélios-ébredtő — frt 1.50
Éjjeli világító — 1.58
Kétős haranggal — 2.—
Ingaórák, 71 cm. magasak — 3.50
Toronyújjal — 4.50
Zeneművel — 3.50
Schwarzwaldi, lakukkal — 2.50
3 évi irásbeli jótállással. Székfűtés utánvétel. Még nem felelték hat hónapon belül a pénz visszaküldeték vagy kicserélése megengedettik.

MAX BÖHNEL, órák
Wien, IV., Margarethenstr. 38. €
Nagy (1000 képes) árjegyzék ingyen és bérmentve.

WACHTL ES TARSA BUDAPEST
IV., Eskü-út 6. sz. (Clotild-palota).
Ajánlja díszan felszerelt raktárát fényképezési készülékek és hozzávaló cikkekben.
Az általános elismert kitűnő Wellington papírok és lemezek egyedülárútoi.
Árjegyzék díjmentesen.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL
erősítőszert gyengélkedők, vérszegények és lábhadások számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer. 11500
Kisnő iz. Több mint 4000 orvos véleménye.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcelona.
Vásárolható a gyógyszerárban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Férfiöltönyt
divatos szabással, gyapjuszövetből készült mérték után finom kivitelben. 25 kor.-ért
LICHTMANN SÁNDOR
szabómester, 11090
Budapest, Rottenbiller.u. 4B I. emelet.
Vidékre minták bérmentve.

SZENT-LÁSZLÓ (Püspök) gyógyfürdő
Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérlo kezelése alatt.
Kényelmes közlekedés. Vasúton Nagyváradtól 1/2, kocsin 3/4 órai távban. Május-angusztus hónapokban naponta 12, vasárnap- és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváradra. A vasúti állomás a fürdőtelepen van.
Az európai hírt 41° C. meleg természetes hévíz jvalva van: az ízületek és izmok outos bántalmánál, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagcsontoknál; köcsvényrnyál és annak különböző alkalfajánál; idegbajoknál, melyek rheumatisus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorban-talmánál, májbjakok és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Nagy Ignác.
A különböző igények szerinti berendezett magyarsánu szobák napi ára 1 kor. 30 f. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hirdapokkal, zongora, könyvtár és tekoasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő éserdőben. Az erdőben jó tekepálya és Lawn-Tennis.
Öt tükörfürdő és három kádfürdő kivül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Fürdők 40 fillértől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű, kitiűnő, állandó zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváradra. 11074
Vilanyvilágítás. A legjobb kirándulás és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérlo saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

1900. Párisi világiállitás Grand Prix.
KWIZDA FERENCZ JÁNOS
es. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fejedelmi szállító, körgyógyász és Bécs melletti Korneuburgban.
KWIZDA-féle Restitutions-fluid
osász. és kir. szabadalma-sott mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2 kor. 80 fill. 40 és 60 az udvari istállókban, a katonaság és magánosok nagyobb istállókban használatban van nagyobb elő- és utóerősítől, inak me-revségénél stb. az idomításnál kiváló munkára képesítő a lovakat.
Kwizda-féle Restitutions-fluid
csak a mellékelt véd-jegygyel valódi. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve Főrak-tár **Török József** gyógyszerár, Budapest, Király-u. 12., Andrásy-ut 26.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.
A Málnási „SICULIA” forrás-víz
a sós savanyuvizek királya.
Sziklarétegeken átfurt artéz-forrás.
A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a feje, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei a **Siculia** forrást a kontinens legdusabb természetes alkalkus sós savanyuvizének minősítik. — Magyarországi főraktár: **Brázay Kálmán** BUDAPEST, József-körút 37.
Kapható minden gyógyszerárban, drogus- és fűszerkereskedésben. TELEFON 59—46.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Bräusweller János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, főtálatlaja a remontoir ingóóráknak stb. stb.
ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

LYSOFORM
Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.
Gyártja Dr. Keleti és Marányi vegyészeti gyár, Újpest.

VASÁRNAPI UJSÁG
19. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁJUS 13.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 18 korona. A Világkirándó-val 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-határozott viteldj is csatolandó.

LEVÉL A VEZUV TETEJÉRŐL.
Vesuvio, Eremo szálló, 600 m. magas-ban, 1906 május hó 1.
Kedves szerkesztő uram!
Husvét nagyhetén a cattarói öbölben ért a Vesuvio nagy erupciójának híre. A Bocche di Cattaro havasain, a montenegrói Lovesen tetőn, a Zelenika feletti Radostak ormain sárgás volt

a hó. A Vesuvio küldötte ide hamuját virágvasárnapján. Hogy ha jó hajó-összeköttetés lett volna át az olasz partokra és az egyetemi hallgatóimmal megállapított utazási programot nem kellett volna Bosznián keresztül ledolgoznunk, Dalmáciából egyenest a Vesuvióra siettem volna.
Igy azonban Budapesten keresztül csak 25-én érkeztem Napoliba.

Épen jókor, mert addig olyan felfordulás és rémület uralkodott itt, a Vesuvio is annyira megközelíthetetlen volt, hogy megfigyeléseimben ugyancsak akadályozva lettem volna. Április 25-én Napoli előtt 11 km. távolságban pilantottam meg a hajnali ködön keresztül az öreg Vesuviót. Első tekintetre láttam, hogy nem változtatta meg nagyon 1898-ból előttem ismerős alakját. Ilyen közel Napolihoz alig mutat

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS AUGUSZTA FŐHERCEGNŐ A VIRÁGKIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁN. — Balogh Rudolf fényképe.

A FŐHERCEGI PÁR MEGTEKINTI A VIRÁGKIÁLLTÁST DARÁNYI MINISZTER KALAUZOLÁSÁVAL.

kozott valami a nagy hamuesőből. De mégis az utolsó előtti állomás perronjáról sepergették a finom port; egy ujnyi vastag lehetett.

Napoliban már több nyoma volt a hamuesőnek. Az utcák sárosak, a házak porosak voltak; a város közepén az összesepert porkupacokat temérdek társzékér szállította ki. A pálmák porosak, piszkosak; a város felett olyan poros a levegő, mint régen Budapesten, ha a keleti szél behordta a Rákos porát.

Két-három centiméternél azonban aligha hullott magasabb por Napoliban. A városból azonnal a Vesuvióra siettem. Cook és fia villamosvasútja az observatórióig három nap óta jár; egyszer-kétszer napjában, a szükség szerint, nem tiszter, mint rendszeren; Porticiban, Resinában, Puglianóban, a hol a villamos hegyivásút kezdődik, téli állapotok vannak. Itt már 15 cm. magas hamu hullott. Piszkos, szürkésfehér minden. A piniák és pálmák ágai és levélbokréái a hamu súlya alatt roskadoznak, töredeznék. Az utcákon két-három méter magasra van felapátolva a hamu. Eső még nem érte. Nagy havazás? utáni képek vannak itt a Vesuviótól hat kilométer távolságban.

A hóval lepelt tájkép a vulkán nyugati oldalán a tetőig terjed, a Monte Somma és a Vesuvio 1300 méter kúpja fehér. Április 26—27-én nagy záporok szakadtak, ezek aztán sárszínűvé változtatták a hamuhólatkarót. Ez az eső megszabadította a fák koronáját is a hamu-tehertől.

Resinától Torre del Greco-ig a tenger partján rohamosan fogy a hullott kőpor és Torre Anunciato Boscotrecaseig 10—12 kilométer hosszúságban a Vesuvio délnyugati, déli és délkeleti kerületén tiszta az út és viruló, haragos-zöld a növényzet; a narancsfák is gyümölcsesek rakottak.

Hanem azután keletnek, S.-Giuseppe és Ottajanóban, ott volt a legnagyobb kőporhullás. Hallomás szerint 30—40 centiméter. De talán mégis kevesebb ennél. Ezekben a helységekben a hamu terhe alatt szakadtak le a házak és a templom 128 embert temetett el.

Boscotrecase faluban van a legnagyobb látványosság. A Vesuvio hatalmas kúpjának délkeleti tövében mintegy 500 méter tengerszint feletti magasságban április hó 3-án vagy 4-én nyílt támadt, melyből mint egy óriási kolbász-töltőből folyt ki a fekete láva. A Vesuvio talpának lankásabb lejtőjén Boscotrecase falut Virávasarnapiján érte el és Torre Anunciata temetőjéig jutott el. Legfőképpen öt kilométer hosszúsága és 300—400 méter legnagyobb szélessége lehet. Alsó vége 40 méter magasságban állott meg a tenger felett.

A láva-áradat Boscotrecaseban leirhatatlanul érdekes, április hó 28-án Vojnich Oszkár barátommal látogattam meg, a ki a megelőző napon is bejárta már.

A falu utcáit, kertjeit 2—3 méter vastagságban öntötte el a fekete kőáradat; lombban, csendesen folyhatott, el lehetett előle menekülni. A faluban sok házat döntött le. Befolyt a templomba, betöltötte a Vesuvio körvasútjának 2 1/2 méteres bevágását. Óriási 20 méteres pinia törzseket derékban vágott ketté, a fák hatalmas ernyőkoronája a fekete kővön zöldelne nyugszik. Az egyik pinia daczolt az áradattal és a lábától sértetlenül emelkedik ki. Töve meg van égetve, bizonyos a lassú halála.

A falu éjszaki végén mély szurdokvölgyből kinyúló lávaággal egyesült a főáradat.

Magas palazzó van itt ketté metszve. Az épület II. emeletének kettévágott szobáiba belátunk; ott áll a selyempamlag, énekek látszik, a boltzott szoba papiroskártya azonban koromfeketere égett.

Virávasarnapija óta a láva nem csak megkeményedett, hanem annyira kihűlt, hogy egy hét óta minden irányban járni lehet rajta.

Belsejében azonban hónapokig forró marad. Arasznyira a hasadékokba bocsátott hőmérő azonnal 60 C-ra szokik.

A láva szerte gözölög, rejtve ég zsaratnokká, alatta az elborított épületek és gyümölcsösök. Néhol lángok csapnak fel, vagy a láva tüzes magvaiból kénese gázok szállnak fel; a nyílásokat kőszóval, sárga vaschlóriddal, szalmiakkal bélelve ki.

Nagy élénkség van Boscotrecaseban. Százával jár ide az idegen; mindenki adózik a falu előjáróságától felállított gyűjtőhelyeken. A falu osteriái fénykorukat élik; a temérdek falusi gyerekek soha sem volt ilyen keresete. Az ember igyekszik hasznos meríteni mindenből. Az a lávafolyás, mely Boscotrecaset elöntötte, most sok embernek nem várt tetemes kereseti forrásává lett egyszerűsége. A lakosság tehát éppen nem elkeseredett, hanem bizalommal reméli falujának újjászülését, felvirágzását és Isten-ada idegenforgalmi tökéletét a csapásban.

Kedves szerkesztő uram szives volt tölem a Vesuvio legutolsó katasztrófájáról cikket kívánni. Ime itt van.

Nyilvánvaló, hogy Boscotrecasán a lávafolyás, Ottajanóban és San-Giuseppében, a hol még nem voltam, a hamu-hullás a házak beszakadásával katasztrófát okozott, melynek tetemes vagy 100—130 ember esett áldozatul.

Egyéb helyeken azonban a Vesuvio kitérése csak nagy kalamitással, sok kellemetlenséggel járt.

Katasztrófaszerű jellege a Vesuvio idei kitérésének tudományos szempontból éppen nem volt. Az 1858, 1872, 1885 és 1900-iki erupeziók normális erőssége nyilatkozott meg most is. Magán a Vesuvio kúpján ugyan nagy változások, új alakulások vannak. Ide azonban nem igen járnak még a turisták. Az időjárás rossz,

nagy vihar űzi-hajtja idefenn a vulkáni homokot és port. A kúp egész 600 méter magasságában még forró, ösvények még nincsenek, mi csináljuk őket. Túlzott hírek jártak be a világot a hullott por és hamu magasságáról; tíz méter vastag hullásról is volt szó.

Valószággal 25 centiméternél magasabb por sehol sem hullott. Itt fenn a vulkán tövében sem magasabb az 15 centiméternél. A szél délnyugat felől hajtotta a port, minek következtében Torre del Greco-tól Pompejiig, a hegy délnyugati tövében semmi por sem hullott. Kelet-éjszak felé azonban Dalmáciába és Szerajevóig szállt a Vesuvio kráteréből a levegőbe szórt finom ásványpor és szétzúzott finom kődara.

Huszonöt centiméter vastag kőpor azonban nagyon elegendő terhet ad a kártyavárak módjára épült délolaszországi házak beomlására. Huszonöt centiméter magas Vesuvio hamu négyzetméterenkint 625 kg. terhet ad, már pedig a nápolyi házak laposan holtzött teteje legfőképpen az ember terhet, legfőképpen 100 kilogrammot négyzetméterenkint hozhat. A beszakadó tetőboltozat azonban a közbeeső emeleti padmaly-falakat egészen a pinczéig keresztül ütötte.

Itt fenn a Vesuvio 650 méter magas hamukúpjának tövében, 600 méter magasságban van a Cook-féle villamos hegyi vasút mostani végállomása; mellette az Observatorio, a hőmérő dr. Mateuci professzor tanácsa. Törszomszédságában az Eremo-szálloda. Ebben lakom Vojnich Oszkár, a ki már itt várt engem. Ő a vulkán úgy megszerette, hogy az idén harmadik vizsgálatja; februárban, márciusban meglátogatta a hegyes csúcsban végződő hamukúp, akkori lávafolyását és becses fotografiákat készített róla. Kedves társasága, sokféle előzetes gondoskodása felette kedvessé tette ittlétemet és az együtt tett kirándulásokon az ő megelőző tapasztalataival öregbedett sok tudományos megfigyelésem.

Az Eremo pompás szálló, a budapesti Royal-szállóval versenyezhet. Most többnyire csak ketten vagyunk benne. A többi több vendég, nem marad itt sokáig. Azonban eddig is érdekesebbnél érdekesebb látogatók voltak az Eremóban. Amerikai, angol és francia geológusok, a Martinique-szigeti M.-Pelée hírneves kutatói; most a Vesuvio monografusa érkezett meg. Nagyon kedves és hasznos ismerkedéseink voltak.

Tegnap VII. Edward angol király volt itt teára. Az «Eremo» személyzete nem kisebb bátorságot tanúsított az Observatorio embeinél és a csendőrségnél.

Április 7-ikén éjféltől, mikor a nagy kőpor-és, mely ökölnyi forró köveket is hajgált, leomlott és a funicula alsó épületei lángot vetve, elpusztultak, csak a csendőrség parancsára távozott. Resinában a szálloda szakácsának eszébe jutott, hogy éléskamarát, egyebet, sietséggel nyitva felede; 8-ikán hajnali hat órakor ezért kuktájával együtt a csendőrök elől visszashökött az Eremóba és azóta sem mozdult el többé.

Sem az Eremónak, sem az Observatóriónak nem esett semmi baja. Csak a kőpor lepelt el mindent 15 centiméter vastagon, úgy, hogy most a viharótt összehordott kőpor és finom liszt (vulkáni hamu) néhol egy méter vastagon is hever.

Az Eremo ablakaiból elragadó kilátás nyílik a Nápolyi öbölre. Napoli, Sorrento, Castellamare, Capri és Ischia szigete lábainknál fekszenek. Esténként, ha kigyulladnak Napoli tisztező gáz- és villamoslámpái s hozzá, miként tegnap, Resinán, Casertán tűzijátékok pompája csillog fel, leirhatatlanul remek a kép. Lenn az angol király hajójának szóló üdvözlés dörögnek, a misztrál hajtotta hullámok parti turzása haragos morajjal hangzik fel ide 600 méter magasságra, hat kilométer távolságból.

Felettünk pedig a Vesuvio szakadékoktól küllős kúpja emelkedik; tölsérsérből időnként 300—500 méterre gomolyog fel az üstifényű vizgőz-felleg, mely óriási karfiolvirághoz hasonlít. A kráter csendes, hamut, vagyis kőport, homokot keveset szór ki. Néha belátni talán 100—120 méter mélységbe.

A lehulló sziklák csörömpölése, a kiszabaduló vizgőz sustorgása nem tudja elfojtani a fergeteg süvöltését. Tegnapelőtt Vojnich Oszkár két óránál tovább ültünk a kráter peremén. Erős éjszaki szél volt, még sem fáztunk,

a kráter pereme melegített, hogyne, mikor egy kilométernyi sugárral vont kör területén belül a homokba leszűrt hőmérő 40—50 fokra emelkedik. A kráter peremén pedig arasznyi mélyen a talajba dugott hőmérő azonnal 100 fok C-ra szokik.

A Vesuvio kúpját rendszeren fekete homok és láva borítja. A mostani kitörés kőport, kődarát és finom kőlisztet, sátornyagyságú kőtuskókat hajgált ki. Ez a temérdek laza anyag 15—27 fokos hajlásban lepte el a kúpot és 15—40 méter vastagságban láthani a laza, száraz, forró törmelékét a kráter hatalmas kúpján mélyedő asiókban.

Fent 32—35 fok lejtése van a kráternek. A mi anyag ezen hajlást meredekebbé tette volna a kőeső alatt, annak nem volt többé maradása a hegyen. Kőlavának lerohanása okozta a Funicula-vasútnak és gépházának teljes elpusztulását. A kőlavina a szó teljes értelmében lenyeste az épületeket. Nem maradt belőlük kő kövön. A két gőzkazán messze lenn, egymástól messzire hever, vasoszlopok és sinek gúzsba csavarva fekszenek szerte. Egy köbméter nagyságú kőtuskók úgy elütötték a házat, mint a golyó a tekéző bábúit.

A nagy kőlavának pedig nem is erre rohantak le, hanem éjszak-kelet felé, az Atiso del Cavalla magasan fekvő félkörös lapálya felé. Ott még nem járt előttem és Jokoston-Levy, a Vesuvio monografusa előtt, a kivel most együtt járuk, senki az erupezió óta.

De elég ebből; a mi még leírásra vár, az inkább már csak a tudós érdekl. Azt elhiheti azonban, kedves szerkesztő uram, hogy szűken vagyunk itt az időben és a papirosban, annyi a látni, leírni és összegyűjteni való. A kényelemnek is elég hiánya van.

Ígaz hive
Lóczy Lajos.*

MÁJUS.

Sohse láttalak még Régen nem volt bizony
Ilyen igen szépnék, Erdőnk, mezőnk felett
Ilyen nagyon szépnék, Ekkora kikelet,
Gyöngyvirágok ideje, Egink ilyen sugáros...
Akárhova nézek S nemcsak a lombos ág,
Bíbfajós ígélet Nemesak a rónáság,
Hulldogál a szívemre! — A lelkünk is virágos!

... Óh május, meg ne csalj!
Légy Istenem velünk,
Mutasd meg minekünk
Hatalmad glóriáját;
Adj nyarat, mely teli
Gyümölcsösé érleli
Reményeink virágát!

Szabolcska Mihály.

BEATUS ILLE...

Beatus ille!... Cseng a nóta, cseng
S szelid álomokkal elborít a csend.
Az ősi fák balzsamos sátra,
Permetező virágok mámore.
Mesék koráról úgy suttog ez ének,
Mint körülöttünk zsongó aranyméhek:
Boldog, ki szánt apai örökébe,
Mint hajdan a föld jámbor, tiszta népe.

Beatus ille! Csábod oly naiv!
Féléd rajongva repes-e ma sziv?
Rögöt, falut, magányt magasztaló,
Ma nevéstéses vagy, Horác apó!
Pacsirtaszólás, döngőselő méhek
Más boldogságot hirdet ma az ének!
Az új jelszó fülhasogtatva kél:
Boldog, ki a vásár zajában él!

Boldog ki a díeső közügynek élhet,
Frázis-röppentyűt ereget a szélnek,
Mint nép barátja, a szöszekre fellép
És apostoként dögéti a mellét.
Hinnéd: a szentlélekkel van betelve,
De kapzsi önzés titokban az elve.
A közérdek fenéséges templomába
Boldog az önzés álarcos kufárja.

* Illusztris tudósunk, a budapesti egyetem nagy-hírű tanárának fenti sorai általános érdeklődést fog-nak bizonyítani kelteni, annál is inkább, mert ő az első, a ki e borzalmas katasztrófa hatásának tudományos leírását adja.

AZ OLÁSZ KIRÁLY ÉS NEJJE AUTOMOBILON.

Az olasz királyné jótétele. UMBERTO OLÁSZ TRÓNÖRÖKÖS.

Es boldog az, ki a börtérre jár,
Ihletett perczen jó kötet csiná,
Ki potomért vesz, dís haszonnal ad,
Ez a világ egy — börtérhangulat...

S boldog a modern alkotó zseni,
Ki semmiből is tud teremteni,
Kastélyt homokra: adósságra épít,
A tornya és szélhámosága szédít!

Boldog, a kinek hajlós a gerince,
Mert ő a földi istenek kegyence.
Ki pártfogásért fűhöz, fához fut,
Előszobáznai, kilincselni tud!
Ígaz asztalokról kővér koncra les,
Csörgő sapkában kegyeket keres,
Libériáját lakáj-dölyffel hordja
Boldog ma a tányérnyaló, a szolga!

Boldog, kinek a könyöke erős,
S az arczáltan tolakodása — hős!
A ranglétrán fáradszónalán törekszik,
Cselt és másnak vermet és napestig.
Boldog, kinek vastag az arca bőre
És eltűri, hogy hadd rugják — előre!
És sikereit — a sárba, a porba,
Nem kiérdemli, hanem kitéporja!...

És százszor boldog a hivalkodó,
Főszáll, akár a színes léggolyó.
Felfújja pukkadásig léha góg,
S még bámulják, unneplik a dicsőt!
Addig kongatja a reklám harangját,
Míg nagyknak hiszik a törpék, a bambák,
Úgy hág a gyarlók, a gyávák fejére —
Boldog, ki port hint a világ szemébe!...

Csalogányének álomhalk búbiája?
Ma kedvesebb a reklám harsonája...
Virágillat — van-e, kinek ma tessék?
Ma kelendőbb parfüm a nyomdafesték.
Szelid mérséklet, bölcs, arany középszer?
Jövel hazugság, jövel, talmi-ékszer!
Széplőtlen jellem, becsület lovagja?
Boldog, ki magát legjobban eladja.

Hallod a verseny lázas lihegését?
Kietlen harcznak gyilkos küzködését?
Látod a helyke léhaság jutalmát,
Ripőkereg tobzódió diadalmát?
Látod az érdemet, a sárba lökve,
A tisztességet, rongyokkal befödve?
Látod a gyöngyöt a hitvány szemétn,
S az igazságot, — kegyelemkenyénre?

Beatus ille!... zeng a nóta, zeng,
Az örömről zeng, a mely tiszta, szent,
Illatot akar a zivünkbe lopni, —
De a virágot el kell ma tapodni...
Ideálunk nem a falu: a város,
A fórum: bármenny szennyes, bármilyen sáros!
Benned ma már a póta se hisz:
Beatus ille, qui procul negoti...
Sas Ede.

ISTEN IGAZSÁGOS!

Elbeszélés.

Irta M. Hrabovszky Julia.

— Czili nagysága van a szalonban, — jeltette az inas.

Lóri báróné apró, savószínű szemével csodálkozva tekintett fel a tányérjáról. «Vajjon

mit akarhat Czili?» — gondolta, mert ezzel az unokatestvérével csak egyszer egy évben, a forma kedvéért látogatták egymást és az időre már mindketten túl estek e rokoni köteleésben. A báróné éppen az ebédjét fejezte be és szuszogni sem tudott az elfogyasztott sok inyencz falattól. Az arca veszélyesen kékesbe játszó czékla-vörös volt.

Ha a házi orvosa látta volna e perczen! Mindig intette a kurta nyakú, elhízott, vérmes öreg leányt a bőséges táplálkozástól. De mikor Lóri bárónének olyan nagy gyönyörűsége telt az evésben. És ha az inyencség bűn, eléggé leimádkozta ezt a bűnt, mert szorgalmasabb templomjáró Lóri bárónénél alig volt. Minden nap eljárt a misére és havonként legalább is egyszer gyönt; bőségesen osztotta ki a templomajtókban álló koldusok között az aprópénzt, szeri-száma sem volt a jótékony egyleteknek, melyekben részt vett; gyönyörű oltárkendőket és egyéb szent dolgokat készített a templomok számára; szóval; nagyon vakbuzgó, vallásos hölgy volt, a ki nagy tiszteltetben állt a papok előtt és abban a városnegyedben, a hol a saját háromemeletes házában lakott.

Lóri báróné nem szenvedhette ezt a Czilit, a mi tekintve a köztük levő nagy testi és lelki ellentétet, nem is volt csuda. Czili hosszú, vékony, sovány és vérszegény volt; Lóri gazdag és hatalmas, Czili szegény és minden befolyás nélküli. A két nő igazi élő jelképe volt a hét kövér és hét sovány esztendőnek; csak egyben voltak hasonlóak: nagyon büszkék és nagyon önzetesekek voltak mindketten. A báróné természetesen tartotta, hogy ő ilyen, de szegény rokonának ezt megbocsátani nem tudta. Elhidegülésük egymástól még első ifjúságukból származott. Czili ugyanis szerette azon időben Lóri öcscsét, Gábort, de ennek családja Czili szegénysége miatt ellenezte a fiatalok házasságát és addig mesterkedett, legfőként Lóri, a mi a kissé könnyelmű Gábort külföldre nem utaztatták, Czilit pedig a szülei ezalatt férjhez eröltették. Czili persze nem lett boldog. Hamar özvégységre jutott, csak hogy szük körülmények között. De azért sohasem panaszkodott, sohasem kért és fogadott el a rokonaitól semmit, még ebédre való meghívásokat sem, mert azokat nem tudta volna viszonozni. Mindig feketében járt, mert a fekete ruhán legkevésbé látszik meg a divat bélyege és az évek száma. Ez a fekete ruha és hozzá-száraz, vértelen külseje, bizonyos kisérteties jellegét adott neki, a mi felette kellemetlenül hatott a kövér, piros, élni szerető báróné. Aztán ha Czili legalább valóságos templomjáró lett volna! De nem, szabadgondolkodó volt és ebből nem csinált titkot; a véleményét pedig mindig kimondta nyíltan, tekintet nélkül az emberek előkelő állására.

A szalon közepén állva várta unokatestvérét. A szokott fekete ruha volt rajta, csakhogy az arca még a rendszeren is sápadtabb volt és a magatartása mintha egy árnyalattal alázatosabb lett volna, mint máskor.

— Minek köszönhetem e nem várt kedves látogatást? — kérdezte Lóri, kissé faldozva a kezdődő emésztéstől és édesékes, ravasz mosolylyal nyújtott kezét látogatójának.

FALUSI KORTES-ASSZONYOK.

A VÁLASZTÓK ÉRKEZÉSE VASÚTON.

VÁLASZTÁSI TÁBOR.

A ZÁSzlÓK KIosztÁSA (BUDAPEST VII. KERÜLET).

«ÉLJEN A MI SZERETETT KÉPVISELŐJELŐLTÜNK!» (BUDAPEST VIII. KERÜLET).

ASSZONY-KORTESEK A PÁRTIRODÁNÁL (BUDAPEST VIII. KERÜLET).

KORTESZTÁNYA A GIZELLA-TÉREN (BUDAPEST V. KERÜLET).

FŐKORTES (BUDAPEST VII. KERÜLET).

AUTOMOBIL KORTES-SZOLGÁLATBAN (BUDAPEST VIII. KERÜLET).

SZAVAZÁSRA KÉSZEN.

— Bocsáss meg ha zavarlak, de fontos ügyben jövök... egy nagy kéréssel — kezdte Czili szokatlanul szeliden, majdnem alázatosan.

— Kéréssel te? — szólta Lóri csudálkozó, kissé gúnyos hangszílylyal. — Ez meglepő és igazán első ízben történik, a mióta ismerjük egymást.

— Első ízben — felelte Czili ünnepélyesen — és azért remélem, nem fogod kérésemet megtagadni.

— A mennyiben az tőlem függ... — Csupán téled és... Isten áldása lesz rajtad, ha meghallgatsz...

— Kíváncsi vagyok... beszélj.

Czili egy pillanatig hallgatott, mintha keresné a szavakat, a melyekkel leggyorsabban és legbiztosabban férközhethék Lóri szívéhez, aztán megszólalt:

— Az előbb egészen véletlenül találkoztam az utcán az öreg Istvánnal, a ki megdöbbentő dolgokat beszélt nekem Gáborról...

— Ne folytatd — vágott közbe Lóri ridegen és a ravasz, édeskés mosoly egyszerre eltűnt arcáról — ha Gábor miatt jöttél, akkor minden szó felesleges...

— Miért?

— Még kérdés? Mintha nem tudnád, hogy tizenkét év óta harcolunk egymással!

— Egy okkal több, hogy ennek az áldatlan testvérharcnak vége legyen!

— A pörökösöknek pár nap múlva vége lesz! — szólta Lóri szárazon. — A kuria most majd véglegesen eldönti, kinek volt igaza!

— Azért jöttem, Lóri, hogy még a kuria döntése előtt egyezsége birjalak. Ne várjátok be a döntést, béküljétek ki testvériesen...

— Megörültél? Most béküljétek ki, tizenkét évi harc után, most, mikor a győzelmem majdnem bizonyos? Mert az én javamra fog dönteni a bíróság, én leszek a győztes! Isten igazságos! — szólta a bárónő álszentkedően forogva apró, savós színű szeméit az ég felé.

— Ne keverd Istent ilyen földi dolgokba; az ügyvédek ügyessége, ravaszkodása, fufangja dönt az ilyen pörökben és nem Isten!

— Tehát azt állítod, hogy Gábornak van igaza? — pattant fel Lóri dühös pillantással, és izgalmában úgy érezte, hogy forog vele a világ.

— Semmit sem állítok — sietett csillapítólag közbeszólni Czili, a ki veszélyeztetve látta az ügyét. — Nem azért jöttem, hogy ebben a pörlekedésben állást foglaljak egyiketek mellett, azért jöttem Lóri, hogy megkérdjelek, légy könyörületes! Könyörögök neked, ne feledd, hogy bármi történt is köztetek, Gábor az egyetlen még élő testvéréd és ha ez a pör kedvezőtlenül dül el számára, koldusbotra jut... Koldusbotra, érts meg... mert nem marad semmije és ő nem tud dolgozni, nem tud! Úrnak született, annak nevelték, mi lesz vele ha, mindenét elveszik?

— Nem az én gondom! Minek élt olyan örült módon, minek csinált annyi adósságot, minek pazarolta el mindenét?

— Nem mindenét! Hiszen, ha ő nyeri meg a pörét, még elég gazdag marad!

— Csak hogy nem fogja ám megnyerni! — kiáltotta Lóri kárörömmel. — Nem ám! én mondom ezt neked! Most az egyszer végleg leszámolunk egymással, végleg!... Persze most jó lenne neki békülni és téged küldött kunyorálni, könyörögni! Hogy nem szegyenli magát, asszonyszóknya mögé bujni! És épen téged küld... épen téged! — mondta gúnyos nyomatékka, megvető pillantással.

Czili a multra tett eme gyöngédtelen czélzásnál elpirult, mint egy fiatal leány; de hiszen a szívében ő az maradt, mert az elroppent fiatalság, a tovatűnt évek dacára, megöregedve, ráncos, hervadt arccal, azért ő még mindig szerette Gábor, szerette a kutya hűségével, a szerencsétlen asszony szívósságával.

— Nem ő küldött ide engem, erre esküszöm! — kiáltott fel olyan őszintén, hogy a szavaiban kételkedni nem lehetett. Ha István nem találkozom az előbb, nem látsz itt engemet! De István megijesztett! Ha láttad volna azt a hűségese öreg szolgát! Sirt mint a gyerek! Ah, uram megöli magát, bizonyosan megöli, ha koldusbotra jut — jajgatott. És igaz van Istvánnak... a mint én Gábort ismerem...

Lóri bárónő felnevetett.

A VÁLASZTÁSI HELYSÉG ELŐTT (BUDAPEST VII. KERÜLET).

KÉPVISELŐVÁLASZTÁSI KÉPEK.

— Te nevezsz? — kiáltotta Czili magánkívül a felháborodástól. — Nevezsz, mikor testvéréd élet-haláláról van szó?

— Nevetek a ti nevéseges ijesztgetéseitekben — rikácsolta a bárónő szívtelenül. — Megöli magát! Megöli magát! Hát ölje meg! Mit bánom én! Nekem nincs testvérem többé! Azt már megmondtam, mikor minden könyörgésünk ellenére nőül vette azt az alacsony származású komédiánsnét! Akkor lett vége közöttünk mindennek; akkor! Akkor telt be a pohár! Mert még elnéztük volna neki szegény nővéremmel, hogy magához ragadta a nagy birtokot és minket kifizetett pár nyomorult forinttal, elnéztük volna neki, ha rangjához illően nőül. De hogy kifoszson minket egy olyan aljas teremtes miatt, ez sok volt. Bepöröltük, követeltük a jussunkat! Szegény két nővéremet sirba vitte ez a pörlekedés, a sok lelki felindulás... Ennek talán nem Gábor volt az oka? De persze, neked ez semmi... De most, hogy Gábor életéről van szó, nekem rontasz. Én felejtsek el mindent, segítsek a drágalátos testvérem, béküljék ki?... Soha!... érted? Soha!... Megmondhatod neki! — kiáltotta a bárónő, most már nem fékezve többé a haragját. A hangja remegett, az arca olyan volt, mint egy kékes-veres fényes posztó, rövid nyakán kidagadtak az erek, a homlokán verejték csöppek gyöngyöztek.

— Nem félek az átkodtól... nem félek!... A pört én nyerem meg... én!... Mert Isten... igazságos...

De nem tudta befejezni, a nyelve hirtelen elakadt; az arca elkékült, savós színű szemei ijedten, üveges tekintettel meredtek ki; kövér, gyémántgyűrűs kezével a levegőben kapkodott, aztán utolsó, rövid hörgéssel gurult le a szőnyegre.

vagy utóbb, megboszulja magát minden... minden!... érted? Azért ne ujjongj előre, ne diadalmaskodjál! Szívtelenségedért el fog érni tégedet is a büntetés! Megnyerheted a pörödet, de azért nem biztos, vajjon élvezni fogod-e a győőlést!... És ha Gábor szerencsétlenség éri — folytatta, fenyegetőleg emelve fel sovány karjait — légy átkozott! átkozott!... Lóri bárónő a felindulástól lihegve dült hátra a karosszékekben, úgy érezte, nehéz kövekként hull rája az átok és ránehezedik egész súlyával. Valami rettenetesen érzett, valami kimondhatatlant... de a dacz mégis felülkerekedett benne, a közeli győzelem tudata erőt öntött beléje, de azért a nagy felindulástól inkább csak hörgögte mint mondta:

— Nem félek az átkodtól... nem félek!... A pört én nyerem meg... én!... Mert Isten... igazságos...

De nem tudta befejezni, a nyelve hirtelen elakadt; az arca elkékült, savós színű szemei ijedten, üveges tekintettel meredtek ki; kövér, gyémántgyűrűs kezével a levegőben kapkodott, aztán utolsó, rövid hörgéssel gurult le a szőnyegre.

— Nem félek az átkodtól... nem félek!... A pört én nyerem meg... én!... Mert Isten... igazságos...

De nem tudta befejezni, a nyelve hirtelen elakadt; az arca elkékült, savós színű szemei ijedten, üveges tekintettel meredtek ki; kövér, gyémántgyűrűs kezével a levegőben kapkodott, aztán utolsó, rövid hörgéssel gurult le a szőnyegre.

AZ ALKOTMÁNYOS HARCZTÉRÉRŐL.

Az alkotmányos küzdelem, a választási hadjáratok és ütközések érdekességéből meglehetősen bőséggel jutott Magyarországnak a legutóbbi időben. Másfél esztendő leforgása alatt két ízben is. És hogy változatosság hiányáról se panaszkodhassunk: az egyik télen volt, a másik immár nyáron melegező tavaszi verőfényben.

A téli választás is érdekes. Ennek is van színe és tüze. De a nyári idő mégis alkalmasabb. A virulás napjaiban a választási harc is virulőbb. Lendületesebb, színesebb, tarkább, hangosabb. Mosolygó kék ég alatt szebben és gazdagabban fest minden, mint a mikor a téli borulat komor homálya omlik a földre.

És ha sűrűn következtek is egymásra a hadjáratok, az érdekességüket nem tompította el se megszokottság, se egyhangúság. Egyforma csak a halál marad: az élet mindig produkál újat, már pedig élet, az van a mi alkotmányos küzdelmeinkben anyyi, oly eleven és lüktető, mint talán sehol másutt a világon. Ha a közügyek iránt való érdeklődés a nemzetek főnmaradásának legerősebb biztosítéka, akkor Magyarországnak gyönyörű lapja van az örökkévalóság telekkönyvében.

Ez a most lefolyt választási harc bizonyára

nem tartozott a legizgalmasabbak közé: de azért volt igen sok érdekessége és igen sok új érdekessége. Érdekeség dolgában különösen nagyot emelkedtek a budapesti választások. A főváros kilencz választókerülete közül csak háromban volt ugyan erős mérkőzés, de ennek a háromnak az izgalma bőven elegendő volt arra, hogy betöltse az egész várost. A politika újabb eseményei óriási fordulatot idéztek elő a lelkekben és e nagy lelki mozgalom forró hullámai kiáradtak és hevesen csapkodtak az alkotmányos harc medrében.

Forrt és lüktetett a kortesvilág élete a választás napján hajnaltól hajnalig. És e színes világ sok új színt is mutatott. Sőt produkált új illatot is. Nem valami kellemes, de annál modernebbet. A benzín illatát, mely a száguldó autombilok gépeiből áradt. A legmodernebb közlekedési eszköz, a töff-töff ezúttal szerepelt először a választási harc arzenálisában berregve, prűskölve és illatozva szállítván a szavazókat az urna elé. Föl kell jegyezni a dícséretére, hogy senkit se gázolt el, kárt legföllebb az ellenjelöltnek okozott.

Új és föltűnő érdekesség volt a mostani választásokon a nők aktívabb és láthatóbb szereplése. A választási harcokból a szépnek kivette a maga részét eddig is, de ez a részvétel most szemléletesebbé vált, bizonyára mert a feminista mozgalom jelszavai immár belekerültek a politikai életjelszavainak csoportjába is. Volt jelölt, a ki plakátokon hirdette, hogy általános szavazati jog csak az, a mely a nőre is kiterjed. Nem is lehetett még anyyi női kortest találni soha, mint ezen a választáson és a milyen becses szövetségesei, olyan veszedelmes ellenfelei is voltak férfikollégáknak.

A harcnak immár vége van, de egyes érdekes jeleneteihez, képeihez egy ideig bizonyára szívesen hű marad az emlékezet.

VIRÁGKIÁLLÍTÁS A VÁROSLIGETBEN.

Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület fennállásának huszadik évét tavaszi virágkiállítással zárta be. A mezőgazdasági múzeum renaissance-épületében és az előtte elterülő udvarban a székesfőváros kertészetének közreműködésével egy kis paradicsomot varázsoltak elő rövid két nap alatt a budapesti kertészek. A forró és mérsékelt földő legkiválóbb disznóvényei vannak itt összegyűjtve s a szép képnek

RÉSZLET A VIRÁGKIÁLLÍTÁS KÜLSŐ TERÜLETÉRŐL.

pompás keretűl szolgál a renaissance-épület s a vajda-hunyadi vár. A kiállítás főbejárata a vajda-hunyadi vár kapujánál van. Belépvé a középkori várkapun és végig pillantva a kiállítás területén, remek látvány tárul szemünk elé. Balról a székesfőváros meglehetősen nagy sorakoznak egymás mellé változatos csoportokban.

Az első, a mi szemünkbe ölik, két nagy szürkés, hamvas legyező-pálma (*Chamaerops excelsa glauca*), Khina pompás kender-pálmája. Köréje csoportosulnak a japáni Aucubák sötétpiros boggyós gyümölcsükkel és tarka fehér sárga pettyes levelekkel; számos kétméteres példányuk és fájtábon láthatók a gömbalakú Myrtus fák is Evonymusok és Phormiumok társaságában. Körülveszik részben a pálmák csoportját, részben a ritkaság számba menő borostyán (*Hedera arborea*) csoportot.

A nagy közönség ezeket a faalakú, gömb és piramis koronájú borostyán-fákat talán nem is veszi figyelembe és mint valami ismert növény előtt halad el előttük, pedig néhány ezer koronába kerül és a gyűjtemény és alig van Európának városa, a mely ilyen gazdag gyűjteményvel dicsekedhetne.

A myrtus fácskákon túl egy nagy csoport mérsékelt övi növény között figyelmet érdemel a japán eredetű *Evonymus japonicus* «Duc d'Anjou», aranyárság lombozatával. A borostyán-csoport két oldalán két feltűnő alakú fa áll: az *Eugenia* vagy *Jambosa Myrsinifolia*, a mely szép, csinos virág ausztráliai örökzöld növény Savoyai Eugen-től kapta nevét. Ausztráliának eme sajátos bensülöttje a mi üvegházainkban és szobáinkban is egész otthonosan érzi magát. A csoportok közt a végső az Araukariák és Phormiumok díszes társasága.

A székesfőváros kertészetének eme nagy csoportjai előtt sötétkék és illatos nefelejtésből csiláltak szegélygyagyakat. Ezt a sötétkék nefelejtést, melyet *Seydherhelm* Brunó termesztett, mint újdonságot a bíráló bizottság külön méltatta.

A tulipán mellett a második nemzeti virágunk a muskátli vagy pelargonium. Az a pelargonium csoport, a mely nagy szingazdagságával az örökzöld fenyvesek és tropusi növények között szint és elevenséget ad az egész környezetének, *Lokovsek* Antal speciálista pelargonium-tenyésztőnkől való. A bíráló bizottság ezt a különleges hazai kulturát elsőrangú díjjal tüntette ki. Sokan lesznek talán, a kik kicsinylik a szingazdag növényes csoportot, mert hiszen a muskátli mindenütt ismerős nálunk, de ha figyelmesen végig szemléljük azt a néhány száz színekben váltakozó fajtát, el kell ismerni, hogy a muskátli szép és remek növény, mert hiszen vannak közöttük olyan fajták, a melyeknek virága még az Azaleával is kiállja a versenyt. *Szabó* Ferencnek van itt egy kis parterreje *árvácskából* és *nefelejtésből*, két egyszerű közönségesen ismert virágból, és mégis a ki tud gyönyörködni a virág színpompájában, nem mehet el közömbösen e mellett a virággy mellett.

A FŐVÁROS AZALEA- ÉS RHODODENDRON-GYŰJTEMÉNYE.

A VIRÁGKIÁLLÍTÁSBÓL.

ÜVEGHÁZI NÖVÉNYEK CSOPORTJAI A RENAISSANCE-ÉPÜLET UDVARÁN.

Anonymus szobra körül pelargonium-újdonságok vannak és rózsafák, a melyek már most kezdik a szabadban virágaikat kifakasztani. A szép rózsák Babág Ferenc és Huszár György ügyes kezét dicsérik.

Az Anonimus szobrán túl Pecz Ármin egy kis alakított gyümölcsöse foglal helyet, jobbra fordulva vele szemben a renaissance-épület mellett, majdnem az egész épület hosszában ugyane kertész gazdag fenyő gyűjteménye, Mauthner Ödön Pelargonium és Hortensia virágágya váltakozik egymással. A renaissance kapu fölépőjén hatalmas több ágú *Dracaena Australis* díszlik, babérok nyíló Rhododendronok és más örökzöld növények társaságában.

A csarnokban Rhododendronok, Azaleák sokasága fogad bennünket. Balra fordulva a folyosón a virágkötészetekhez jutunk. Csak két kiállító van itt, de ezek kitettek magukért, és azt a dicséretet, a melyet kaptak a megnyitás alkalmából, mindketten megérdemelték.

Pásztorjné fantázia-kosara, szinpadí díszítése, remek művészi koszorú, menyasszonyi bokréta az anyag finomsága mellett kitünő ízlésről, nagy tudásról tanuskodnak. Nem hiába vívták ki a megnyitáskor Anguszta főhercegnő élénk tetszését. Nagy Imre sirdisze is poétikus szép mű.

A kőtestéből átmegyünk a konyhakertészethez, ahol a zöldegek gyűjteményében gyönyörködhetik a vegetarianus és gazdasszony egyaránt. Nonn János szerény konyhakertészünk

HAJTATOTT LILJOMOK.

meg Tirolból szoktak nagyban és drágán importálni. Kalvil almákat állított ki Lederer Ede mérnök, a melyek most is olyanok még, mintha frissek lennének. Michl István szépen áttelelt gyöngyszőlőt mutatott be.

Az első emeleten csodálatos kép tárul szemünk elé. Budapest székesfővárosi kertészeti remekei, az Azaleák és Rhododendronok meg a leg-ritkább pálmák szingzagilag nagy csoportja valószínűleg elkápráztatja a szemlélőt. Hogy mi minden van itt, arról egy rövidke cikkben beszámolni nem is lehet. Csak annyit jegyzünk meg, hogy Seidel laubegasti szakember és más külföldi szakértők a legnagyobb elismeréssel adóztak a székesfőváros eme remek és leggazdagabb Azalea és Rhododendron gyűjteményének. Ilse-mann Keresztély, a székesfőváros kertigazgatója — a kit a kiállítás sikerének főérdeme is illet, mint főrendező — művészi mestere ennek a speciális kulturának. Az emeleten a fővároson kívül még csak egy kiállító van: a magyar kertészek veteránja, Seyderhelm Ernő, a kinek óriás pálmái között két sárgalevelű legyező palma újdonság is van.

Lenn a szabadban a vajda-hunyadi várkapu baloldalánál fenyőfa-gyűjtemények állanak csinos összeállításban míg a vajda-hunyadi vár udvarán Kochler Frigyes egy kis villa-kertjének berendezésével kiegészítve, Gerenday Dezső fővárosi mérnök fajtákban gazdag és szép, egészen fenyővel végződik a kiállítás külső része. Kardos Á.

A FŐVÁROS AZALEA- ÉS RHODODENDRON-GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

A VIRÁGKIÁLLÍTÁSBÓL.

A HÉTRŐL.

Az olimpiai játékok kimenetele elkedvetlenítette a sportnak magyar barátait, a kik hangosan panaszkodnak a miatt, hogy részrehajló volt sok esetben a versenybíró, a ki ítélte. Ennek tulajdonítják, hogy a magyar versenyzők oly kevés díjat vittek el, a görögök ellenben oly aránytalanul sokat. Lehet, sőt valószínű is, hogy egy görög versenybíró kedvezett olykor, ha mutatkozott reá ürügy — a saját hazafainak. Nagyön igazságszerető embernek kell annak lennie, a kinek ítéletét nem befolyásolja saját fájának szeretete s a nemzeti dicsőség. Kívált akkor, midőn egy százezerre menő tömeg áll a bírót háta mögött, mind azért epedve, hogy hazai bajnok vigye el a díjat, türelmetlenül zúgva, ha ez nem teljesedik, s eget ostromló riadalommal ünnepelve a győzöt, ha övé lett a babér.

De ha történet is némi kedvezés, ez nagyjában és egészben véve lényegesen nem változtatta meg a végeredményt. A mi bajnokaink kevesebb első díjat nyertek, mert nálunk nincsenek professzionisták a sorak között. Csak kedvtelésből űzik a sportot s nem csinálnak belőle életcél. Hozzá tehetjük azt is, hogy hála Isten! Mert a sportnak csak nemes szórakozásnak kell lennie; a mint kizárólagos életcél, mindjárt van benne sok alacsony vonás.

A mostani görögség, úgy tetszik, átörökölte őseinek azt a tulajdonságát, hogy nemzeti ügyé teszi az atléta győzelmét és professzionisták bajnokokat nevel. A régi görögök athlétikája is — melyet a művelt előkelők űztek a hajdankorban — később ebbe a szertelenségbe csapott át. Ez volt az oka, hogy a görögök messze túlszárnyalták a rómaiakat, a kik pedig folytonos testgyakorlatok között nevelték fel az ifjúságot. Csak hogy ők a harc és háború céljaira tették alkalmassá fiaikat, a görögök pedig a versenyekre. E miatt nézték rossz szemmel Rómában a régi hagyományok hívei a görög athlétikát. Seneca érzékletlen embereknek mondja az athlétákat, a kiknek «testök hizlalt, lelkök durva, s művészetük olajból és piszokból áll.» (Epistolae 15., 3.) Plinius falánkságot vet a szemükre, Galenus pedig, noha ő orvostudománygyal foglalkozik, a legnagyobb lenézés hangján szól rólok. Szerinte életük folytonos evés, ivás, alvás, porban és sárban fetregés változata; a gyakorlás lustákká és álmosakká teszi őket úgy, hogy fontos ügyek végzésére teljesen alkalmatlanok. De később persze a rómaiakat is magával ragadta a dicsőség utáni áhítozás. Caracalla fürdőjében már athléták is voltak megörökítve, még pedig babérokoszorúval. Cassius Dio pedig beiktatta az évkönyvekbe Aelius Helix-nek a nevét, a ki kettős athleta győzelmet aratott. De a görögök ebben a korban is messze fölülmúlták a rómaiakat.

Bekics Gusztáv. Bekics Gusztáv, a kit az életnek még korai alkonyán, ötvennyolc esztendő korában ragadtott el hirtelen kézzel a halál, a publicisztikának legnagyobb rendű hadába tartozott. Ama igen kevesek közé, a kik nemcsak harsognak, hanem alkotnak is. Munkássága kiterjedt mind a két területre és gazdagon termelt mind a kettőre. Mint részese az aktív politikai életnek, kellett, hogy ítéletet

TOLSZTOJ KASTÉLYA JASZNÁJA POLYÁNÁBAN.

mondjon minden aktuális kérdésben, hirdető és megokolva a maga álláspontját és meggyőződését. Ebben is kiváló volt, mert gazdag tudás és az előadásnak művészi készsége állott rendelkezésére. De értékesebb részét élete alkotásainak az invenzió adta, a mely kiváló gazdagsággal nyilatkozott meg munkásságában. Olyan publicista volt, a ki ideákat nemcsak védeni és propagálni, hanem termelni is tudott. Tudott új eszméket adni, a melyek alkalmasak voltak arra, hogy új és nevezetesen akciók kezdésére termékenyítsék meg a közéletet. Ezek az eszmék, a melyeket egy hatalmas koncepió-képesség logikája fűzött egy egész rendszer harmoniájába, mind egy nagy cél szolgálta, mert ennek a célnak izzó hazafias vágyából fakadtak. Ez a cél: a magyar nemzeti állam kiépítése megfelelő birtokpolitika, közgazdasági politika és kulturpolitika segédelmével. Ebben a hatalmas törekvésben élt Bekics Gusztáv és úgy élt, hogy minden akarata, érzése és tevése e cél felé való törekvés szakadatlan munkájává volt. Az élete minden más része neki magának — mellékes volt. Izzó temperamentumának ösztönző ereje mind a munkára serkentette, hajtotta és bárhoval állította a sors, ezt a munkát tette az új terület tartalmává. Pár év óta, a mióta a felesége, Bogdanovics Krisztina (íróné nevével Bogdanovics György) meghalt, magános életet élt és a hivatalos lap szerkesztői állásának nyugodalmasságát is arra használta föl, hogy — még többet dolgozzék az alkotó publicisztika terén. A halál most kiütötte a kezéből a tollat: de így is gazdag örökséget hagyott nemzetének eszméiben, a melyek nem szállanak vele a sírba.

Egy áldozatról. Egy nagyon szerencsétlen embert temettek el a héten Budapesten. Utólagára temették el, de nem először, sőt nem is másodsor, hanem harmadszor. Eltemették először, a mikor egy rettenetes napon a börtönbe vitték. Akkor a becsülete, a jóhíre és az egzisztenciája halt meg. Utána halt elkeseredett lélekének világossága is. Alig eresztették ki a börtönből, be kellett vinni az örültek házába. Ez volt a második temetése. A harmadik temetése az örültek házából a sírba kísérté. Ennyi halál után már igazán csak a föltámadás következhetik. A boldogtalan embert dr. Róth Sándornak hívták és a szerencsétlenség, a mely elpusztí-

GRÖF TOLSZTOJ LEÓ LEGÚJABB ARCZÉPE.

totta — az ambíció volt. Nem a maga ambíciója, hanem egy idegen ambíció, a melynek az ő sorsa csak materiája volt. Ez az ambíció nem is ellene tört, csak saját magát akarta érvényesíteni. A szerencsétlen Róth Sándort a gyanu, mely reája esett, kezébe adta egy rendőrtisztnek, a ki bizonyára nem volt személyes ellensége, nem is gyűlölte, de — ambíciózus volt. Ennek az ambíciózus embernek az a hivatása, hogy bűnösöket nyomozzon ki. Az igazság, a melynek szolgálatában áll, bizonyára beéri annyival, hogy csak annyi bűnöst nyomozzon ki, a mennyi csakugyan van: de az ambíció viszont azt parancsolja, hogy — mennél többet. Hiszen ez a mestersége. És nem is olyan csodálni való dolog az, ha a ki ilyen mesterségben tölti az életét, hajlandó bűnöst látni minden emberben, a ki elég szerencsétlen volt, hogy — gyanussá váljék. Ez a mesterség nem alkalmas arra, hogy idealistává tegye az embert. Hihető az is, hogy a szegény Róth Sándor ügyetlenül védekezett. Hasonló helyzetben ügyesen viselkedni csak az tud, a kinek el kellett készülnie

TOLSZTOJ KASTÉLYA A KERT FELŐL.

lennie rá, tehát el is készült rá, hogy ilyen helyre kerül. A védekezés a bűnös mesterséghez tartozik és nem az ártatlan emberéhez, a kinek fölösleges, hogy megtanulja. A szegény Róth Sándor esete nagyon szomorú és a szomorúsághoz tartozik az is, hogy nincsen semmi értékesíthető tanulsága.

Kleptománia. Spanyolországban, Madrid közelében letartóztatták Wrede hercegi párt. Egy minden tiszteletben megőszült dűsgazdag herceget, meg a feleségét. A miért elfogták őket, minden bűnök között a legközönségesebb. Lopnak. És pedig nem is egyszer loptak és nem is nagy bankót loptak, hanem loptak állandóan és mindent, a mi a kezük ügyébe esett. Loptak arany poharat, ezüsttálcazt, de loptak közönséges porcellán tányért, sőt talán még — esernyőt is. Hogy a Wrede hercegi párt a tárgyalás után nem a börtönbe fogják szállítani, hanem legelőbb a kórházba, az egész bizonyos. És nemcsak bizonyos, hanem így igazságos és rendjén való is. Mert tökéletesen kétségtelen, hogy a mitők műveltek, az csak a formájában bűn, a lényegében azonban betegség. Súlyos és nehéz betegség, mert a becsületét támadja meg az embernek. A beteget pedig nem büntetni kell, hanem gyógyítani. Ennek az esetnek a fájdalmas és lesújtó tanulsága nem is magában van, hanem rajta kívül. Ez a fájdalmas tanulság pedig az, hogy az igazság érvényesülését, a mely ebben az, hogy a kleptománias házaspárt nem fogják bebörtönözni, — ime tisztán csak a véletlenségnek köszönhetjük. Annak a véletlenségnek, hogy Wrede herceg — herceg, hogy Wrede hercegné — hercegné, hogy dűsgazdag emberek, a kiknek semmi szükségük sincs rá, hogy ezüstkanalat és lyukas felselyem-esernyőt lopjanak. Nem azért tették, hogy az éhségüket csillapítsák, se azért, hogy a vagyontukat gyarapítsák. Tették azért, mert betegek, mert a kleptománia kórságának szörnyű átka van rajtuk. De mi történnék az esetben, ha Wrede herceg csak egyszerűen Wrede Miksa és nem kastélyok, meg uradalmak ura, hanem egy szegény ördög, a kinek öt garas sincs a zsebében? Ki hiszi el akkor róla, hogy kleptománias és ha lop, az nem bűn, hanem nyavalya? Ebben az esetben bizony semmi se menti meg a börtöntől és a becsületvesztéstől. Pedig a kleptománia nem olyan arisztokratikus betegség, hogy csak hercegeket támadna meg. Megszállhat olyan embert is, a ki azért lop egy számlát, mert — éhes. Mivel igazolja ez, hogy — kleptomániában cselekedett?

HOGYAN ÉL TOLSZTOJ?

A „Vasárnapi Ujság” számára írta: Serényi Gusztáv.

Az embereket mindenha beteges kíváncsiság gyötörte az irányban, hogy híres emberek életéből apró intimitásokat megtudhassanak. Pedig régi igazság, hogy a nagyság — sok esetben — optikai csalódás és közelről, a tisztánlátás néhány arasznyi távolságából senki se nagy ember. Nem lehet senki nagy hozzátartozói előtt, a kik az apró gyöngöskéket, hibákat, félszégeket leplezetlenül látják. A nagy emberek csak abból a távolságból érvényesülhetnek tehát, a hol az őket körülvevő titokzatosság köde már széthajlított a látásugarakat. A ki tehát illúziói épségben akarja fantáziálni, az jól teszi, ha bálványozott alakjait csak perspektívából nézi, a honnan minden tényét, szavát és meggyőződését, fenségesnek, uralkodóknak, hódítóknak látja. Ugyanazt, a mi talán a bizalmas közelségből köznap, alantas, sőt nem ritkán visszatetsző színjáték...

Ha a fönti sorok egy általános érvényű szabályt jelentenek, mért volna akkor alóla gróf Tolsztoj Leó, a nagy orosz író kivétel? Mert bármily nagy legyen is, ő mégis csak ember. És legelső sorban: ember! Hányan vannak a „nagyok” közül, a kik ezt a nivót soha el nem érik... Hányan vannak, a kik féltelen hírből állanak, de a tökéletesedés létráján a teljes emberi fokot sem érik el. A nagy Tolsztoj tehát egyáltalán nagy ember is, félruházva az ember minden természetes és jellemző hibáival és ellentmondásaival. És hogy ilyen? De hisz régi igazság az is, hogy az emberen, bármily nemes hajtása is az ő-fának, megérzik a vad-iz, a talajból föl-

TOLSZTOJ KEDVES MESSZELÁTO-HELYE A JASZNÁJA POLYÁNAI KERTBEN.

szivárgó durva nyirok, a mely arra figyelmeztet, hogy a fellegekben járó embereknek is igen sok közük van a földhöz.

Bárhogy forgassuk azonban a dolgot: Tolsztoj tiszteletré méltó nagy ember. Erkölcsei nemes volta azonban nem jelenti azt, hogy ne volna érdekes tanulmány a moralistának és a pszichológusnak egyaránt. Mégis a moralistának kevésbé érdekes, mint a lélekűvárnak, mert az előbbi ridegen csak ítélt, míg az utóbbi magyarul, megérti, esetleg megbocsátani akar, igaz lévén az a francia mondás, hogy a ki mindent megért, az mindent megbocsát.

Tolsztoj megítélni igen könnyű dolog. Életének következtelenségeit egy-kettőre a fejére olvashatjuk; de minden ízében megérti nagyon nehéz, megmagyarázni pláne majdnem lehetetlen. Nagyon furcsa élet, még furcsább pályafutás a Tolsztojé, telve összekapcsolhatatlan, egymással harmóniába alig hozható lelki és materiális ellentmondással. Pályája kezdete és jelene közt áthidalhatatlan az örvény. Ez a hetvennyolc éves nagy orosz nem oda indult el, a hová megérkezett. Ifjú korában a fegyelem rajongója volt, nyomban utána a legtobzódóbb egyéni szabaddosságra csapott át, vad orgiákban teltek napjai, hogy csakhamar ismét belső tisztító lelki renaissance után vágyódjék. Ettől fogva kettős életet élt. A gyönyörök áttobzódott éjszakai után, mikor megrohanták a lelkiismereti furdalások, eljárt parasztjai közé, hogy őket nemese, jóra és önmegtartózkodásra oktassa, akár csak Nekludov, a „Föltámadás”-ban... Ez az életmód a meg hasonlósága kergette s ötvénnegy éves korában majdnem beletaszította az öngyilkosság sötét örvényébe. A Szentírás szava akkor visszarántotta elhatározása küszöbéről, de azóta fegyverhez nyúlni nem mer, nehogy önmaga ellen forduljon. Így lett Tolsztojból új ember, de ha ellentmondásokkal volt telve azelőtt, e tekintetben máig is a régi maradt, a mint hogy elhatározásokkal lelkünk alapvonásait átmasítani nem lehet soha.

Az elmúlt nyáron, Oroszországi körutamat folyamán felkerestem őt *Jasznája Polyánában*, ősi egyszerű kastélyában beszéltem vele, ütem asztalánál és közvetlen közelről tanulmányozhattam az a férfút, a ki a világot népeinek nagy eszméket hirdet. Erről akarok egyet-mást elmondani.

Délután öt óra volt, mikor egy Tulában fogadott izvoscsikkal (bérkocsi) Jasznája Polyánába érkeztem, a hol szinte hivalkodó szegénység fogadott. A mint kocsim a tula-hurszki műtról rátért arra a keréknyomra, mely a kastély parkjához vezet, távoli zsuppfedelű faviszkókat pillantottam meg, aztán nyeresetlen licium-sövény keresztlét, két omladozó pléh-sisakos kapubárvány közt bejutottam a parkba. Jobbról elvadult erdőcske, balról elhanyagolt négyzetletű hínáros tó fogadott, melyben parasztyerekek fürödtek és halásztak, aztán a fák körül

zöld tetejű egy emeletes fehér kastély tűnt elő, hosszú körkérlyvel, avult ablakkeretekkel, kuszáltan benőve az ereszig futó növényekkel. Minden a magába mélyedt egyszerűséget mutatta. A közelben elrejtőzve (majd azt mondtam, hogy: elrejtve) a lombok mögött cserépes modern gazdasági épületek állottak, sokkal gondozottabbak, mint maga a kastély...

Kocsim megkerülte a kastélyt és a főbejárat elé gördült. Tolsztojt nem találtam otthon, mert jóval azelőtt kilovagolt a közeli erdőbe. A grófné se volt a kastélyban: aznap Moszkvába utazott. Mindezt az élm jöv pitvarnoktól tudtam meg, a ki egyuttal tudtomra adta, hogy *Makoviczky* Dusan, a gróf orosz szobájában van, ha óhajtom, annak bejelentem.

Míg a pitvarnok odajárt, beléptem a ház előcsarnokába s az ünnepesség érzésével néztem ott körül. A szemközti falat a menyezeti erő üveges könyvszekrény foglalta el, s ugyane helyiség egyik sarka lécezes rácszattal sötétszerűen el volt rekesztve. Ott hét inas épen ezüst evőeszközököt fényesített és rakogatott rendbe. Figyelmemet a könyvtár felé fordítottam, mert akkor nem jutott eszembe az, hogy az ott sorbarakott könyveket Tolsztoj nem magának, hanem nyilván látogatónak tartja s tulajdonképeni könyvesháza valószínűen odafenn van, magánlakosztályában, a hová kíváncsi tekintet nem hathat el... De nézzük csak, mi van az alsó könyvtárban? Elolvastam néhány német, angol és francia munka címét; ott volt az ó- és az új-szövetség, különféle más vallásos iratok. *Gumplovicz* „Szociológiája”, *Henry George* Tolsztoj által nagyra becsült műve a *single tax*-ról stb. Orosz nyelvű könyv egy se volt. Odaát az ezüst-edényeket buzgón fényesítették. Hm. A parasztrubás gróf, úgy látszik, sokat ad az asztalára...

A visszaérkező pitvarnok megzavart szemlélődésemben: jelentette, hogy az orvos szívesen fogad. Indultam a megjelölt földszinti szoba felé s némi otthonias biztossággal nyitottam be oda, mert már előbb értesültem, hogy az orvos *Zsolnai* származás magyar ember. Beléptem a szobába és bemutakoztam. Meglepett a szobában az askétikus egyszerűség. A szoba burzozata mindössze két szék volt, egy rubáskredencz, spanyolfal mögött egy szalmafonatos ágy, és egy íróasztal, melyen szerteszort kéziratlapok, a biblia és egy felnyitott vaskos orvosi könyv heverték: az orvost ép tanulmányai közepette zavartam meg.

Ki ez a *Makoviczky*, a ki érdemes arra, hogy a nagy író földi porhüvelyét gondolzza? Csak rá kellett nézmem, hogy nyomban tisztába jöjjenek velem. A klastromi szoba nyitott ablakán át bemosolygott a perzselő, tobzódó nyár, az ablakokhoz verődő zöld lombok, a hivalkodó szin-pompás kerti virágok — és ebben az ellenmondásos milieuban, a szelid szokészakállas arczról egyszerűség, jószág, hűség és igénytelenség szólt felém. Ez az ember azok közül való, a kiknek kézzorítására mindig büszkék vagyunk...

Makoviczky dr. vegetáriánus, ép úgy, mint Tolsztoj s nemcsak szimpátiikus, hanem érdekes ember is. Orvosi hivatását a legnemesebb értelemben fogja föl. Hallottam felőle beszélni, hogy betegeitől már *Zsolnai* csak annyi tiszteletdíjat fogadott el, a mennyiből a saját életfentartása kitellett.

Mikor elbeszéltem neki jövetelem célját, kifejezte azt a meggyőződését, hogy a gróf el fog utasítani. Tolsztoj ugyanis már unja, hogy nap mint nap 10—15 külföldi állít be hozzá és megbámolja, mint valami érdekes ritkaságot. Vannak köztük fölös számmal milliómos amerikaiak, a kik ugyan egy sort se olvastak el a nagy orosz könyveiből, de azért különhajón jönek át az Océánon, hogy láthassák. No meg hogy egy aláírás kértjenek tőle autogrammkönyvkük számára... Ezekkel a gróf rövidesen vége. Megmondja kurtán és gorbombán nekik, hogy a helyett, hogy őt háborgatják, okosabban tettek volna, ha elolvassák műveit, melyekkel hatni és tanítani akar... Aztán sarkon fordul és a feképnél hagyja őket.

A jenkik azonban így is boldogok: ime, egy Tolsztoj Leó leczkértette meg őket! Hát nem siker ez is?

Kövessel ottlétem előtt egy nagy berlini újság munkatársa nem is láthatta Tolsztojt, mert a méltóságos asszony azt üzentte ki neki, hogy

a gróf beteg és nem fogad s úgy volt, hogy én is visszafordulhatok Isten hírével. Az orvos azonban biztatott:

— Ha már itt van, mondta, azt ajánlom, hogy várja be őt. Minden a pillanatnyi diszpozíciótól függ, attól, hogy délutáni lovaglása közben nem jöttek-e a grófnak új gondolatai, miket papírra akar vetni?...

Epen felelni akartam valamit, a mikor egyszerre az előszoba felől siető katonás lépteket hallottam közeledni. Az orvos intett: az elhatározó pillanat itt volt. Dobogó szívvel álltam föl s egy perc múlva szemben álltam Oroszország legnagyobb fiával. — Egyszerű fehér paraszt ingbluz volt Tolsztojon és bolyhos fekete szőrmadrág, a mely gyűrött és giz-gazos volt a fűben való heveréséstől. Lábát poros, rozsz szabású bőrczipő fűdte, de az egész fürge, csaknem széles aggastyánban, a rám szegezett szelid, de mégis szurós, méla, de mégis mély tűz szemekben, az előregró hoztos szemöldökben és a kuszált sörényű fejen volt valami, a mi nyomban elárulta, hogy a muzsik-ruha alatt az orosz föld legkiválóbb fiának szíve dobog és hogy a boltozatos ősz koponyában, a melyen ülő szempár mögött világra szóló érzések és gondolatok isteni műhelye van.

Szemtől-szembe álltam hát a nagy éjszakai óriással, a ki titán módjára súlyos igazságokat fejtett ki az Élet hegyéből s ezeket, mint hatalmas gránitkockákat, messze bedobta a társadalom kellős közepébe, a hol dühörögve gördültek tova, bűnt és gonoszságot letiporva, hibát leleplezve és megmutatva az üdvösséghez vezető utat.

Bemutattam magamat. Erősen, élesen megéreztem, aztán rövid gondolkodás után öreges fátyolozottsággal a hangjában meghívott magához aznap ebédre.

Hogy mit beszélünk az ebéd alatt, azt a nyáron már megirtam volt abban az újságban, a mely engem körutamra küldött. Most inkább ama személyes megfigyeléseimről akarok beszámolni, a melyeket *Jasznája Polyánában* gyűjtöttem s a melyek Tolsztoj egyéniségére élénk világot vetnek. Bő alkalom volt arra is, hogy adatokat halljak a gróf naponkénti életéről, mert az ebéd előtt, míg Tolsztoj szokása szerint pihegni tért, egy óráig sétáltam a háziorvossal és természetes, hogy a szláv szellemóriásról beszélgettünk. Elbeszélte nekem, hogy a gróf magánélete a lehető legegyszerűbb. Reggel nyolckor már talpon van s első dolga, hogy a hálószobáját rendbe hozza. Egyáltalán ő maga végez el minden cseléteendőt egész a hálószoba edényeinek tisztántartásáig, csakhogy, mint mondja, inasait emberi méltóságukban meg ne alázza... A kastély szolgálai még a ruhadarabokat se kefélük ki a gróf helyett. Saját szememmel láttam, hogy ebéd után, vejehez utra kecsülődve, Tolsztoj maga kaparta le egy avult fekete kabátból a rászáradt sarat s melleleg meggyejze ügyet se vetett rá, hogy itt-ott a felbesztett varrások közt előtüremlett a kiki-vánczó vattabélés...

Felkelés után megmosakszik és felöltözik Tolsztoj, aztán dolgozószobájába siet, a hol megreggelizik, sűrűn felbeszakitva étkezését oly gondolatok papírra vetésével, melyek ötlet-szerűen támadnak agyában. Délig még testgyakorlatot, vagy kerti munkát végez szöges dróttal körülkerített óriási gyümölcsösében. Ha az ásás, gyomlálás, nyesegetés már kifárasztotta visszatér pihegni — az íróasztalához. Déli frösztök után és estebed előtt rendszeren messze elszáll, vagy kilovagol kedvence messzeliútjához, a mely wigwám-szerűen van fából összeróva s a honnan messze ellátni a polyánai erdőbe, melyeket a tatárjárás után a palofczok támadásai ellen ültetett volt a szláv lakosság. Esti szürkületkor innen nézi a próféta lelkű nagy álmodozó, a mint a messze távol apránként elnyeli az esthomály; a mint fák, bokrok, kigyózó utak távoli falvak beléolvadnak a szürkés-ségbe s kezdenek megvilágosodni és kigyúlni az ablakok a földön és a csillagok az égen... Hazatérve egy órát alszik Tolsztoj, aztán jó étvágygyal ül az esti ebédhez családja körében, aztán meghallgatja az ügyes-bajos parasztokat, a kik tanácsért, vagy alalmazniért a közeli falvakból, sőt gyakran a messzi távolból is a kastélyba jönnek. Az ebédet nyáron a ház végéhez ragasztott üveges verandán találják és pedig a

AZ ALKOTMÁNY ÜGYÉBEN: ZENTPÉTERVÁRRA ÖSSZEHOVOTT TATÁR BIZOTTSÁG TAGJAI.

család többi tagjától eltérően, a kiknek hűsített is készít a francia szakács, Tolsztoj számára csak növényi táplálék kerül az asztalra. *Tolsztoj mohón eszik, őregeen csámcsogva és erről-arról beszélve a maga czikornyátlan egyszerűségével. Míg beszél, áll az evőeszköz s az asztal körül ülők szeméi mohón tapadnak ajakára, mintha az agy író minden szavából profécia zengene feléjük. Nagy feladat őt így személyes közvetlenségében megfigyelni, mert Tolsztoj szinte sugározza maga körül a nagyságot és a kápráztató fényes elmét. Lényének varázsa oly erős, oly átfogó, oly betöltő, hogy bajos őt egyéniségének apró összetevő részeiben látni. Hosszú percekig lenyűgözi az embert hipnotikus erejű szeme, a mely alázatosná teszi azt, a ki mélységeibe néz. Találkozásunk alkalmával csak az első kritikus percek után, mikor a varázs hatása alól némiképp emancipáltam magam, kezdtem külséjét tanulni, hogy nini, milyen bizonyos a szemöldöke, milyen széles, nyomott az orra és milyen kuszált az őszülő szürke haja és szakálla... és milyen furcsán nyilnak és csukódnak ajkai, mint a fogatlan öreg embereké. Látható, a kiknek alsó arczfelét az előregró áll és orr dominálja. A nagy szellem csak a szemekből sugárzik magikus erővel: az erős csontú test kissé hajlott, érzi az évek súlyát és már a közös végtéről beszél... Minő tékozlás a teremtetéstől, hogy egy ilyen nagy embernek is meg kell öregednie!

Ha igazságosak akarunk lenni a nagy író énjének megítélésében, minden tiszteletünk és hódolatum daczára, a melyságnak és a gyöngeségnek ezt a szembetűnő ölekezését nemcsak az ő fizikai, de a lelki életében is észre kell vennünk. Nem a sértés vágya, de az igazmondásról szól belőlem, a midőn kijelentem, hogy Tolsztoj Leó cselekedetei, életének berendezése és folyása nem fűdik teljesen hirdett meggyőződésével. Lénye telve van ellentmondással, szélsőséggel és ebben a részben tipikus képviselője fajának, bár tudvaló dolog, hogy nem vérből orosz, hanem a *Dick* nevű német család leszármazottja. (Tolsztoj-Dick-Vastag). Főelveit: az egyszerűséget, szerénységet, vilápolgárságot, őszinteséget maga se tartja be szigorúan. Például parasztmódra él, de az inasain vasalt nadrág van és fehér keztyű s magának francia szakácscsal főzet, a ki a leghaladottabb konyhaművészi elvek szerint készíti el a vegetáriánus ételket. Vilápolgári eszméi mellett megveti, sőt izzóan gyűlöli a németeket, mint minden orosz, tehát ő is hazafi, szlavofil.

Nem folytatom tovább. A tisztelet, melyet iránta érzek, megtiltja ezt nekem. Elég, ha befejeztem ide iktatom ama meggyőződésemet, hogy Tolsztoj nagy, igen nagy ember, de szeszélyes öreg különöz, a ki a gyűrött ruháján, bizony-

tan színű pecsétes kalapján és rozsz szabású cipőjén kívül nincs egyéb parasztos. És jól van ez így! Isten ments, hogy Tolsztojt csakugyan az legyen, a minek erő erejével látszani akar: izléstelen, bárdolatlan muzsik...

TATÁROK AZ ALKOTMÁNYBAN.

Érdekes csoportképet közlünk lapunk mai számában: annak a tatár bizottságnak a tagjait, a mely január 22-ikén Zentpétervárott ülésezett, hogy állást foglaljon II. Miklós czár mult szeptember 18-iki manifesztumával szemben, a mely tudvalevőleg alkotmányt ígért a népnek s a melynek alapján most már össze is ült a *duma*, az orosz országgyűlés. A képet *Vambéry* Ármín, kitűnő tudósunk s lapunk talán legrégebbi élő munkatársa szívességéből kaptuk s ugyancsak ő közli velünk magyarázatul a következőket:

A tatárok, a kik eddig szelid békétürréssel, álmagatog éltek ősi elmaradottságukban, újabban bámulatos haladást, szellemi fölfrisülést mutatnak. Nemrég fordítottam angolra egy kis tatár könyvet, melyben az író meglepő szabadelvűen nyilatkozik a mohamedán világ elmaradottságáról s új, egészségesebb irányba való terelésének szükségességéről. Meglepett az is, hogy ez a tatár író ural-altájai fajtársai közül nem a törököt, hanem a magyart állítja fel követendő példának népe számára, mert a magyar haladt leginkább előre a nyugat-európai miveltésg dolgában az ural-altájai népek közül.

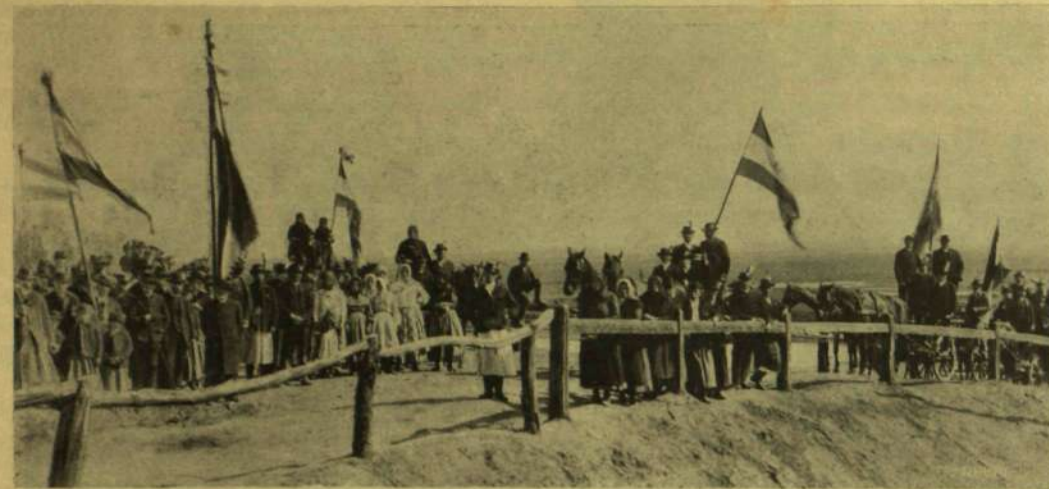
A mit sem Törökországban, sem Perzsiában, de még Indiában sem lehet látni, — a fiatal tatár nemzedék teljesen át van hatva a modern miveltetés követelményeitől s olyan eszméket hangoztat, mint a nőemancipáció, a fia'alság általános iskoláztatása stb. Szóval oly haladásra törekszenek, mely alkalmas lesz arra, hogy fölríassza őket százados álmodukból.

Képünkön ott láthatni Zentpétervár, Kazán, Orenburg, a Kaukázus, Ufa, Urszk, Moszkva, Asztrakan, Proicz, Szamora, Taskend, Sinkirszk, Irkucz és más vidékek tatárjait, kik valamennyien a szabadságról lelkesülnek, a czártól jogokat követelnek s azt kívánják, hogy a kormány, melynek adót fizetnek, segítse őket iskolák, egyetemek s más miveltelési intézetek létesítésében.

Bámulatos dolog, hogy míg három évtized előtt alig volt egnél több tatár újság, ma körülbelül 20 lapjuk van s valamennyinek tiszta demokratikus a szelleme. Ha megfontoljuk, hogy a képünkön bemutatott tatárok ősei voltak azok, a kik Krimióból a bakkeszaraji fejedelmek parancsára hazánkba betörték s még a XVIII. század elején is voltak Krimben odahagyott raboktól származó magyarok, — méltán tekinthetjük mai ébredésüket az emberiség haladása jelének.

Vambéry Ármín.

* Ottlétemkor ez volt az étel: a nemzeti káposztaleves (szcs) rizshasékkal, sült hús barna száftal és nyers ugorhával, szemes zöldség borsó pirított zsömlényekkel és hámozott főtt tojással, végre sütemény, sör, kankászú vörösbőr (Tolsztoj számára) és feketekávé.

A TAKTARÓZIEK MEGÉRKEZÉSE.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Abonyi Lajos munkáiból újabb öt kötetes sorozat jelent meg. Egy hosszabb regényen «Az egyetlen pallos» kívül hat kisebb regény van az öt kötetben: «Magduska öröksége», «A pászor molnár románcza», «Az özvegy tehénkéje», «A tyuki prókátor kliensei», «A fekete kutya», «A fejtelten barát» s egy elbeszélés-gyűjtemény «Arvareányhaj» címmel. Újabb meggyőződünk e kötetek olvasásakor arról, hogy Abonyi Lajost érdemes volt kiemelni a feledés porából, a mely már-már belepte. Ha nem volt is nagyszabású szellem, a ki új utakat nyit, új tereket hódít a művészi alkotás számára, a ki új szempontokat állít fel az emberi dolgok megítélésére, ha technikája, világteljesége mai szemmel nézve kissé elmaradottnak tűnik is fel, — a magyar életnek oly színes, gazdag és realisan rajzolt képeivel találkozzunk bennük, a melyek kárpótolnak sok mindenért. Beszélgetés magyar lélek munkái ezek a regények, olyan lélek, a mely együtt érzett és együtt élt alakjaival. Ez pedig nem mindennapi tulajdonság a mi irodalmunkban, melyben oly nehezen tud összeolvadni az eredeti magyar szellem a modern kultúra követelményeivel. — Abonyi munkáit Endrédi Sándor rendezői sajtó alá kiváló gondnal és tárgyirattal, az író intencióinak teljes megértésével. A kiállítás díszét Garay Ákos, Gara Rikárd és Sarkadi Emil illusztrációi emelik.

Mindennapi történetek. Tíz elbeszélést adott ki e cím alatt dr. Falk Zsigmond. Nem nagy irodalmi igényű dolgok, a ki igazi irodalmat keresne bennük, bizony csalódnék. Az író szeret mesélni, őt magát szemmel láthatóan érdeklik azok a dolgok, a melyeket elmond, — sokkal jobban, mint az olvasót. A jóakaratu, idealista lelkiületű dilettáns típus képet adja ez a könyv, jó és rossz tulajdonságaival együtt. Meséi közt van olyan, a melyből igazi író tudna valamit csinálni, a mi annak a jele, hogy van érzéke az irodalom iránt, — eladása azonban nem az íróé, hanem a bizalmas, szűk körben, barátságos hangú, rokonszenves beszélgetőé. Elő szóval elmondva talán hatnának is az elbeszélések; a nyomdáfestéknek az a természete, hogy az efféle dolgokból épen azt veszi el, a mi az előszóval tartott elmondásnak leginkább adja meg színt, zamát. Az író széleskörű műveltsége, világlátottsága így is gyakran kitoldja érdekesség dolgában azt, a mit írói fogyatékosai elmulasztanak.

Magyar írók élete és munkái. Szinyei József nagy életrajzi munkájából most jelent meg a 97. füzet, mely a Révész és Richter nevek közé eső írók életrajzeit — összesen 183-ét — tartalmazza. Van köztük több nagy név, mint Révai Miklós, Reviczky Gyula stb. s számos egy s más szempontból érdekes író, a kiknek életrajzi adatait ez a mű menti meg az elfeledéstől. Ezzel a füzetrel együtt a nagy munkában most már 20,498 író életrajza és munkáinak jegyzéke van összegyűjtve.

Irodalmi évkönyv. Az eperjesi Széchenyi-kör évkönyve azzal szoktak kitűnni más hasonló vidéki társaságok kiadványai között, hogy majd mindig akad bennük valami olyan közlemény, mely megérdemli a közönség szélesebb köreinek figyelmét is. Ilyen a mostani, 1906-ra szóló évkönyv is melynek irodalmi közleményei Jókaira vonatkoznak. Ezek közt van Berzeviczy Albertnek egy beszéde, Csengey Gusztáv lelkes költeménye, dr. Tóth Sándor tartalmas tanulmánya Jókairól. Az évkönyvet, melynek többi részét társulati közlemények töltik be, dr. Wallentinyi Samu titkár szerkesztette.

A stomatologia tanításának története Magyarországon. Mostanában télt be 25 esztendeje, hogy a stomatológiát, a fog és szájbetegségek kör és gyógytanát Magyarországon mint egyetemi tantervet tanítják s ez alkalomból egy testes kö-

tetben ismerteti a magyar orvostudományt ezt a fejezetét dr. Salamon Henrik. A könyv először a fogászat első magyar tudományos művelőit jellemzi rövid életrajzokban, aztán részletesen foglalkozik dr. Arkóczy József egyetemi tanárnak, a stomatologia jelenlegi tanárának pályájával és munkásságával, melynek most volt 25-ik évfordulója, majd függelékben adatokat állít össze a klinika eddigi működéséről s mai állapotáról. Több arckép is élénkíti a könyv szakemberek előtt bizonyára érdekes és tanulságos szövegét.

Új könyvek:

Abonyi Lajos munkái. 2-ik sorozat, öt kötet. Budapest, Révai testvérek. Egy-egy kötet ára füze négy, köteve hat korona. A 20 kötetes teljes gyűjtemény ára 120 korona.

Mindennapi történetek, novellák és elbeszélések. Irta dr. Falk Zsigmond. Budapest, Singer és Wolfner kiadása. Ára négy korona.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából írta Szinyei József. 97. füzet. Budapest, Hornyánszky Viktor kiadása. Egy-egy füzet ára egy korona.

Magyar zeneművek. Zemlén Arpád Révész Anikó tizenkét szép magyar dalt adott ki zongorára, szöveggel együtt. Az egyéb szerzeményeiről már ismert nevű zeneművész az újabb műveit különböző zenei folyóiratokban napvilágot látott eredeti dalból és átirataiból válogatta össze; van köztük három kalotaszegi nótá Vikár Béla fonográfos gyűjtéséből, három Lavotta dal, hat pedig a művész sajátja. Csinos, nagy népszerűsége hivatott darabok, szövegüket Zemlén Arpád írta. Az «Esteledik» címűnek pl. a szövege ez:

Esteledik, sötétedik a pusztá,
Haza indulunk lányok csapatja,
Mint az álom, mint a szélő jön velök
Messe sűrő búváratos énekek.

A NEGYVENNYOLCZAS ZÁSLÓK ALATT.

KÉPEK A TISZALÓKI VÁLASZTÁSRÓL.

Köröskörül csupa síkság, csupa ég,
Hallgatózik a kitarult messzeség,
Eltűnődik a siralmas éneken:
Mért bús a dal? mért fáj így a szerelem?

A gyűjtemény címe: «Tulipános láda»; egy székegy legény tulipándiszú fafaragása után készült színes borítékban ára négy korona. Ugyancsak Z. Révész Anikó egy «Magyar Étude»-t is adott ki, melynek ára két korona.

EGYVELEG.

* A legutolsó husz év alatt európai emberekhez nőül ment százhatvan amerikai hölgy 720 millió korona készpénz hozományt kapott, vagyis egyenként átlag ötödél millió koronát. Az Angliába került amerikai hölgyek pénzén férjüket két millió hold földbirtokot vásároltak.

* A múlt 1905-ik évben Németországban 96,334 darab ló került a mézárászokba, s így 15,522 darab több, mint 1904-ben. A lóhusz fogyasztása most már Berlinben is folyton emelkedik.

* Németországban az évenként szesz italokra elkötött pénz háromszor annyi, mint a hadsereg és a hajóhad eltartására szükséges összeg, s kétszer annyi, mint a népevelés költségei. Ha a német birodalom lakossága 13 hónapon át bort, söröt és pálinkát nem inná, az ily módon megtakarított összeggel az állam összes adósságait ki lehetne fizetni.

* Ezelőtt hatvan évvel Kelet-Indiában alig 150 ezer gyermek járt iskolába, jelenleg ott az angol kormány költségén négy millió gyermek részesül rendszeres oktatásban.

A szép kebel megszerzésének mótija. A szépség művelése olyan művészet, a melylyel csak egyes kiváltságos nők rendelkeznek és a melylyel ezek az öregség jelenségeit csaknem a végtelenségig kitolhatják. Ehhez a művészethez tartozik a női kebel szépségének emelése is, a mely ma már azonban csaknem kizárólag a «Keleti labdacso» csodás hatására támaszkodik. Azt mondják, hogy csaknem kizárólag, mert nem is szólv arról, hogy ezek a labdacsok finommá és bárosnyos pulszágvá teszik a bőrt, a női kebel kifejlesztik és erősítik, valahányszor a természet mostolának mutatkozott, vagy visszazseregni képesek a lesett mell előbbi szép, harmonikus arányait és kerekded formáját, azonkívül eltűntetik a nyak oszontos kinyúló szegleteit. E labdacsokat bármely vérmérsékletű egyén használhatja, melyek valóságos becses talizmánul szolgálhatnak a szépségüket féltve őrző női nemre nézve.

HALÁLOZÁSOK.

Báró RADVÁNSZKY BÉLA koronőr, a M. T. Akadémia tiszteleti tagja 57 éves korában. Egyike volt legérdekes történetíróinknak, a XVI. és XVII. század művelődéstörténetére vonatkozó forráskutatásai megbecsülhetetlen gazdag anyagot adták a régi magyar élet ismeretének. A közéletben mint képviselő, majd 10 évig mint Zólyom vármegye főispánja működött s koronőrre 1895-ben választották. Halála a magyar tudományt élénken érzett, nagy vesztesége.

A VÁLASZTÓK ÁTADJAK A FEHÉR ZÁSLÓT.

Kassán. — BALOGH JÓZSEFNÉ, jótékonyaságáról ismert uriaszony 60 éves korában Üllőn.

SAKKJÁTÉK.

2484. számú feladvány. Kintzig Róbert-től, Fakert.

Szerkesztői üzenetek.

Ungvár, R. J. Ebben az ügyben az osztályosjáték igazgatóságához kell fordulni, az adhatja meg a pontos és kimerítő felvilágosítást.

A nagyapám. Szép a hazafias érzés s nemzeti kegyelet, de költőileg kell megírni, hogy költemény legyen belőle.

Bácsu, Nagy poéták. Csak dolgozzon tovább, ne kedvetlenedjék el, ha a siker késik. Munkásságát figyelemmel kísérjük, habár most még nem közölhetjük verseit, mert mindegyiknek van egy-két olyan feljára, a mely leontja hatását. Nem is volna jó, ha túlkörök, félsikerű dolgokkal lépne a nyilvánosság elé.

Csillagullás. Kétségtelenül intelligens vers, s a ki írta, van érzéke az irodalom iránt. Csak több mellegséget kívánánk, mert így hidegnek tűnik fel, érdelem műve és nem a fantáziáé.

Tavas. (Egyhé május langy fuvalma stb.) Van benne egy kevés hangulat, csak hogy ma már ez nem elég a költői sikerhez. Eredetiség, friss szemlélet, nyelvi és formai művészet az elengedhetetlen követelmények; ezekből pedig vajmi kevés van a kis versikében.

Dalok egy lányról. Ezek is, mint régebbi dolgai határozott, de még a formailag küzdő tehetségre valának. Érdeklődéssel nézzük, mivé fog fejlődni.

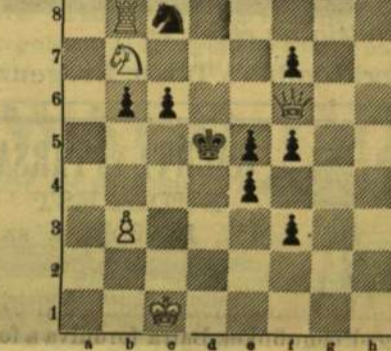
Közös bánat. Az a baj, hogy a téma nincs költőileg megírva s nem tudja elfogadhatóvá tenni, hogy az egymással gyilkos dühvel szemben álló lengyel és magyar legény egyszerre elérzékenyül és kibékül a lengyel himnusz hallatára.

Ügy félek. Templomba. Betegen. Kissé nagyhangúan beszél s a mit mond, nem igazolja eléggé ezt a nagy hangot. Kisebbségi igényű lap talán elfogadná, de nekünk magasra kell akasztani a mértéket.

Vágy Pest után. Úgy emlékszünk, mintha ez a vers valamikor már lett volna a kezünkben. Vannak szép helyei, de kellettél nézőkiesőbb, ép ezért nem tudja a fővárosi élet varázsát művészeleg megérzésként. Pedig milyen szép dolgot lehetne ebből az alap gondolattal csinálni!

Nem közhétők továbbá: Kis kertemben. Bálban. stb. — Panasz. — Tavasz. — Dalok. Ha a mezőn. Ha tavasz jön. stb.

sötét.

VILGOS.

Vilgós indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A feladványok megfejtéseit megjelenésük után négy héttel közöljük s ezért a megfejtések beküldési határideje négy hét. Később érkező megfejtéseket nem vehetünk figyelembe.

A 2477. sz. feladvány megfejtése Merényi Lajostól.

Vilgós	Sötét	Vilgós	a.	Sötét.
1. f5-h2	... Kd5-e6 (a)	1.	...	Kd5-e4
2. B7-b7	... Kd6-b7	2.	B7-b3	... Kd4-f3
3. Fg8-d5	† matt.	3.	Fg8-d5	† matt.

A 2478. sz. feladvány megfejtése Szöreg Andortól.

Vilgós.	Sötét.	Vilgós.	a.	Sötét.
1. Vc7-d6	... f5xg4 (a)	1.	...	f5-f4
2. Hc5-e6	... d7xg6	2.	Vd6-f4	... t. sz.
3. d5xg6	† matt.	3.	Fc1-e3	† matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — Szekeres László. — A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Kócska Péter (Szege). — Kintzig Róbert (Fakert). — Lindányi Antal (Szokol). — Müller Nándor (Szombathely). — Nyársik Ágnes (Szege). — Hoffner Antal (Láptó). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Nagykőrösi Városi Kaszinó». — Kovács László (Nagykőrös). — A «Győri Sakk-kör» (Győr). — Balogh D. (Kecskemét).

A SZENTMÍHÁLYI NŐK JÖNNEK A VÁLASZTÁSRA.

KÉPEK A TISZALÓKI VÁLASZTÁSRÓL.

KÉPTALÁNY.

A 16 ik számban megjelent képtalány megfejtése: Hít az égnek legszeldebb ajándéka.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Blous-selyem. 65 krtól 11 frt 35 kr-éig. Természetes vasmentes kátrányos hatású. Selyemgyár Henneberg, Zürich.

Salvator Lithion-forrás. Természetes vasmentes kátrányos hatású. Budapesti főraktár Édeskuty L. urnál.

MAGGI ZESITŐ. javítja az étkek ízét. Készíti Maggi Gyula és Társa, Bregenz.

WACHTL és TARSÁ BUDAPEST. IV., Eskü-út 6. sz. (Clotild-palota). Ajánlja dusan felszerelt raktárát fényképezési készülékek és hozzávaló cikkekben.

Gyümölcsfák tavaszi permetezőséhez 100 liter vízben egy kiló kénmáját és negyed kiló rézgálicot oldjunk föl. Kénmáját különként 64 filléért szállít Mayerfi Zoltán permetező-anyag gyára Kecskeméten.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. ZOLTÁN BELA gyógyszerüzében, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 11186

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. erősítőszert gyengélkedők, vérszegények és lábadaesők számára. Étvágygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 11500. Készítő: Több mint 4000 orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Vászírozható a gyógyszerüzében állított üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Rohitsch-Sauerbrunn Stajersország. Vasut, posta és táviró. Prospektus ingyen. Főnagyság fekvés, élelben gazdag, teljesen pormentes levegő. Modern kényelem. Élénk társaság.

LEGJOBB FOG-CRÈME KALODONT a fogakat tisztán fehéren, épen tartja.

REVE D'OSSIAN PARFUM PENDICRANT. LÉGRAND. LOTION-SZAPPAN-KIVONAT RIZSPOR. Kapható minden nagyobb cégnél.

Vihnye. Étkezés: reggeli, ebéd, uzsonna és vacsora egy napra 3 K, egy hétre 20 K. Kiváló gyógyhatású női betegségek, vérszegénység és idegbenjárások. Hatásos fűrdőorvos. Hatásos fűrdőorvos. Hatásos fűrdőorvos.

Rézbutor, kerti vasbutor és vas-szobabutor. gyártmányaink, modern, stilszerű kivitelben városi üzletünkben kiállítva megtekinthetők. Eladás jutányos árak mellett. Pápai és Náthán gyermekkosci, vas- és rézbutorgyár BUDAPEST, VI., Andrássy-út 2. (Fonóré-palota.)

GERŐ ADOLF. Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 4. sz. fájós lábakra. TELEFON 15 05.

Vásároljon Svájcziselymet! Kérjen mintát tavaszi és nyári udvarságainkból. SCHWEIZER & Co., Luzern U/31. (Svájcz.) Selymszövet-kir. údv. szállító.

MANDULA KORPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER MÖTSCH A. és T. BECS. X., Quellengasse 116. sz. I., Wollzeile 9. szám.

ÁBRÁND ÉS VALÓ. ozimú hazafias könyv jelent meg. Ára 1 frt, kötve 1 frt 50 kr. Kapható könyvkereskedésben. Rendelhető Schuller József Budapest, Károly-körút 18.

KWIZDA FERENCZ JAN. es. és kir. osztr.-magy., román kir. és bolgár fejed. údv. szállító, kerületi gyógyszerész Kornburgban Bécs mellett. KWIZDA FLUIDJA. Kiváló védjegyű 11288 (TURISTA-FLUID). Régi bevált aromatisz bedörzsölés az idegek és izmok edzésére és megerősítésére.

„FAKIR“ soványít, harcsavá tesz, szívről, hasról és oszlopokról a hajat eltünteti, miáltal a természet előbbi alakját visszanyeri. KISS M. gyógyszerüzében, TISZA-DOB és minden gyógyszerüzében.

MATTONI 11003 ERZSÉBET-SÓSFÜRDŐJE BUDAPESTEN (BUDÁN). Meglepető gyógyhatással bír különösen továbbá alhasi és általános vérbőségben, verőszéri pangások esetén máj- és lépbetegségekben. Idény április 15-től szept. végéig.

Vértesséle Sósorszesz Minder házában szükséges.

Berketz István utóda kelme-, selyemfestő- és vegytisztító-gyára, Budapest, Kinizsi-utca 14. Telefon 63-36. Vidéki megbízások jutányosan és pontosan eszközöltenek. Postaküldemények czimzendők: IX., Kinizsi-utca 14. Árjegyzék ingyen.

Szilikarégeken átfurt artézi-forrás. A MÁLNÁSI „SICULIA“ forrás-víz. Sziklarégeken átfurt artézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüss, torok, gyomorvese, hólyag, hasnyalás, bántalmak ellen. Korányi, Kéty, Tausz, Riegler tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI forrást a kontinens legdusabb természetes alkális sós savanyúvizének minősítik.

Csiz fürdőbe utazók figyelmébe! A Magyar-nyugáiban szobák 1 koronától 6 koronáig, a Magyar-nyugáiban külön szoba ellátás és kiszolgálattal elő- és utószoba 3 kor. 30 fill., főszoba 4 koronától kaphatók. Levélk. titk. szobák Magyar-nyugáiban avagy pensió felügyelőséghez. Nem új épületek, tehát egészséges lakások.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölcson R.-T. Iródi: VI., Andrássy-út 5. sz. a. (száját házában). Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Előford. betétek, lezártított váltók és előlegek nyugt. értékpapirokra. M. kir. szab. osztr.-magy. közl. helye: VI., Andrássy-út 5. Készletig-üzleti: IV., Károly-körút 18. IV., Ferenciek tere 4. (Frányi-utca sark.), VII., Király-utca 67., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-út 6.

KNUTH KAROLY mernök és gyáros 11409 Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi víz- és gőzfűtés, légszusz- és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szilvanyuk, vízmozdítói emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, földelmli előirányzatok gyorsan készíttetnek.

PILULES ORIENTALES (KELETI PILULÁK). Szépség, a nyak szilárdasága, fejlesztés, a kebel helyreállítása, a kebel dúsasága. Kezelése egyetlen a maga nemében és orvosi tekintélyektől elismervé. Az egészségnek semmiképpen ártalmatlan. Otton éves sikor. Ezernyi elismerőlevél. Világhírű. Egy üveg használati utasítással 6.45 K. utánvétellel 6.75 K. Diszkrét bérmentes szétküldés. J. RATIÉ, gyógyszerész, 3, Passage-Verdeau, Paris. — Tessék czimzani: Török J., gyógyszerész, Budapest, Király-ú. 12., Pszchof Richard, gyógyszerész Bécs, Singerstrasse 15. Fr. Vitek & Co. Prága II., Wassergasse 19., vagy bármely előkelőbb gyógyszerüzetbe.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs! Ne küldjük pénzünket külföldre! Beeses és maradandó értékű bérma-ajándéktárgyak a legnagyobb választékban, legolcsóbban, legmegbízhatóbban egyedül hazánk első és legnagyobb óra-, ékszer- és látványos telephelyén. SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszergyáros, Pécs 122.

Az asztalosok szövetezeti Butorcsarnoka. A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló Butorcsarnok és hitelszövetkezet, mint az országos központi hitelszövetkezet tagja, felhívja a nagyérdemű butorásárló közönség figyelmét a VIII., József-körút 28. szám, Bérkocsis-utca sarkán, valamint IV., Belváros, Ferenciek-tere 1. sz. a. királyi bérpalotában dusan felszerelt modern és stilszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jóállás mellett adhatók el. A Butorcsarnok szövetezeti kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és karpitos mesterek dolgoznak, ugy Budapest környékén készített, vagy bécsi silány áruk eladásával nem foglalkozik. Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítenk. 11308 Minden egyes butorcsarnok bizottság által felülbíráva.

DAVID KAROLY ÉS TÁRS. DOBOK, PAPIRÁRU és SZAB. FÉMKAPOCS GYÁRA. Budapest, I., Mészáros-utca 58. szám. Gyárt Papírtányért, bomboniert és jardinet-dobozokat. Sajtoló kerék dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat, pólyák, könyvgyártó, stb. csomagolására. Híntődobozok, valamint háson-estűk készítésére szerelt nagy szögben. Tócs-dobozok 1/4 kilogr.-tól 10 kilogr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásokhoz. 300 munkás. Gőzerőre berendezve. Napi gyártás 150,000 doboz. 11312

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Megrendelésnél szíveskedjék a rajzot kiadni. Valódi arany mellti nemes óra és gyöngyökkel 20 K. Hasonló ezüst aranyozva 8 K. 14 karátos arany creol-fülbevaló nagyon finom kiállításban 8.- K. Szerecsenygyűrű 2 színes kővel nagyon finom kiállításban 14 K. Nagyon díratos 14 karátos arany fülbevaló színes kővel 14 K. Valódi ezüst remontoir nagyon gazdaságos és szép dupla fedelű tokban, valódi avató szerkezettel 14 K. Koczkázat nincs! Nem tetszőért a pénz vissza! Csere engedélyezve. Ezüst női remontoir 1 fedelű duplafedelű 7 K. valódni duplafedelű aranytokban 11 K. Tűzománias arany amulettek kiválóan kivitelben 8 koronától kezdve. Ezüst aranyozott 3 K 60 fillérről. Gyártja Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Ujpest.

LYSOFORM. A jelenkor legkövetlenebb fertőtlenítő szere, nem mérgező, kellemes illatú, oldatban szagtalan. Minden bacillus megöl, de nem támadja meg sem a bőrt, sem a fehérneműt. — Kifűti óvszer nagodás betegségek ellen. Használatuk sebek, furunkulus, dagasztok mosásához és öblítéshez. — Izadátság ellen biztosan és gyorsan hat. Nélkülözhetetlen szer minden házában. — Kapható gyógyszerüzetekben és drogériákban eredeti csomagolásban. 100 gramm o. ueg 80 fillér. 200 gramm 1 kor. 60 fill. Lysosform antiseptikus toalette szappan drbja 1 kor. Gyártja Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Ujpest.

